

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1958
STEV. 4

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

KAZALO

Anton Benetek: Duhovnik — katehet	97
Alojzij Košmerlj: Lurški spomini in klici	99
Ign. Lenček: Zakon in otroci	105
Zdravko Reven: Po poti vzajemne pomoči	108
Janez Zupan: Molitvena zveza za slovensko domovino	112
Alojzij Košmerlj: † Zlatomašnik duh. svetnik Karel Škulj	114
Jaka Fideršek: Memento mei... ..	117
Novice od povsod	121
Po katoliškem svetu	126

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Petr's Church, Dumont, Minn.

Čile: Rev. dr. Anton Trdan, Capellán, Hacienda Aculeo, Est. Hospital, Chile

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma

Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, Grand' Rue, 37, Charleroi, Belgique.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so nameni zanj že toloženi. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO V

1958

ŠTEV. 4

Duhovnik -- katehet

Anton Benetek, Avstrija

Poznamo sliko. Samotna pokrajina. Nizko gričevje. Kos jezera. Na peščenem bregu dva navadna čolna. Ribiške mreže vise čez čoln, da se sušijo. Nikjer nobenega človeka. Slika dolgočasna, prazna, mrtva. Pa naenkrat pride v to pokrajinsko sliko življenje. Vzbudi nam resne misli. Namreč pod sliko je napis: In potegnili so čolna h kraju, popustili vse in šli za njim (Slika v Jegličevi knjigi „Mesija“ na strani 82). Besede, vzete iz evangelija na četrto nedeljo po binkoštih. Ti ribiči so prvi apostoli. Kje so? Na sliki ni nobenega. Zapustili so vse; vsak svojo družino, svojo domačijo, svojo obrt. Pridružili so se Jezusu. Zakaj? Čemu? Jezus sam jim to pove, ko reče Petru: Ne boj se; odslej boš ljudi lovil. Torej duhovniki, dušni pastirji naj postanejo. Pretežko, nemogoče za preproste ribiče. Pa stavijo vse zaupanje na Jezusa. Saj jim je s čudežem, da so toliko rib ujeli, dokazal, da je on vsemogočni Bog.

Tudi mi dušni pastirji tolikokrat vzdihujemo in molimo kakor takrat apostol Peter: Na tvojo besedo bom vrgel mrežo. Zveličarja prosim za blagoslov, za moč in pomoč. Zlasti vsak v svojem poklicu kot katehet.

V Avstriji smo in smo spet tako srečni, da imamo verouk lahko v šoli.

V št. Andražu, v nekdanji Slomškovi škofijski prestolnici, je ob cesti poleg šole lična kapelica z lepo sliko: Jezus, prijatelj otrok. Jezus, utrujen od celodnevnega učenja na večer počiva v senci. Matere prinesejo svoje otročiče k njemu, da bi roke položil na nje in jih blagoslovil. Apostoli jih odganjajo, češ Gospod je počitka potreben. Jezus pa, nevoljen nad učenci, reče tiste večnokrasne besede: Pustite otročiče k meni priti in nikar jim ne branite; zakaj takih je nebeško kraljestvo. Ko katehet pogleda to podobo, se mu vname v srcu božja ljubezen do otrok.

Pri rojstvu Janeza Krstnika so sorodniki in sosedje rekli: Kaj neki bo iz tega otroka? Tako se vpraša včasih tudi katehet. V enem otroku je lahko kal, začetek, nagnjenje k slabemu, pa tudi k dobremu, ki more postati v blagorodu, narodom; ali pa v pogubo neštevilnim ljudem. V otroški dobi se pripravljva odločitve. Kako z veselim srcem pripravljva katehet otroke za prvo sv. obhajilo ali fanta za sprejem v gimnazijo!

Za časa verskega boja pod Bismarckom v Nemčiji je bil strupen sovražnik katoliške vere Schuselka. Ustanovil in izdajal je zoper katoliško vero list „Reform“. Pozneje pa se je spreobrnil. Postal je vnet katoličan. Kaj ga je pripravilo na to pot? Sam piše, da spomin na njegovega kateheta v šoli, na pobožnega kaplana pri fari St. Ulrich na Dunaju. Nauki tega blagega kateheta so oživele v njegovem, dasiravno zmotam vdanem srcu, kakor če dobro seme požene izpod snega.

Papež Leon XIII. piše: Kdor ima mladino, tisti usmerja bodočnost. Šolsku soba je bojno polje, kjer se odločuje, ali bo družabno življenje krščansko ali ne.

Pouk pri mladini nikoli ni zaman. Že pri novincih učimo: Bog vse vidi, Bog vse ve; greh se delati ne sme. Včasih pa le koga v poznejšem življenju ravno ta pregovor obvaruje v grešni nevarnosti. Misionarji med pogani začnejo svoje delo z mladino. Zbirajo otroke v šolah, otroških vrtcih, zavodih.

O Zveličarju beremo: Razposlal je svoje učence po dva in dva v mesta in pokrajine, kamor je sam nameraval iti. Taka dva Jezusova učenca sta ali naj bi bila dušni pastir in učitelj. Srečna župnija, kjer cerkev in šola delujeta v lepi vzajemnosti.

V nemškem Glasniku Srca Jezusovega beremo sledeče: V neki šoli je učiteljica imela velike težkoče s svojim razredom. Ni si vedela pomagati. Pa je kupila za razred sliko Srca Jezusovega. Na to podobo je pokazala, če kateri otrok ni ubogal. Kmalu so bili otroci pridni, da je z razredom imela veselje.

V času nacizma so morali križe odstraniti iz šolske sobe. Šolski vodja v našem okraju reče učiteljici: Prišel je ukaz, da moramo križe iz šolske sobe takoj odstraniti. Učiteljica se prestraši in reče: Iz moje sobe ne! Tudi vodja se ni rad uklonil. Pa je rekel: Če se ustavimo, izgubimo službo in na naše mesto pridejo drugi, ki bodo strašno sovražili vse, kar je krščansko. Učiteljica odgovori: Prav! Pa iz mojega srca mi nihče ne more iztrgati križa. In kar imam v srcu, to podam tudi otrokom.

Pred nekaj meseci sem šel v elizabetinski bolnišnici v Celovcu mimo bolniških postelj. Tam v kotu me pokliče po imenu bolna mestna ženska. Reče mi: Pred 50 leti ste vi prišli k nam v Črno za kaplana. Bili ste tam moj katehet. Pisala sem se takrat Marija Kosem. Še zdaj se spominjam na marsikak nauk od vas. Tudi imam v molitveniku podobico, ki ste mi jo takrat dali. Razveselil sem se te ženske tembolj, ker se od tistega časa nisva več videla.

Ob času prve svetovne vojske sem bil 13 let župnik na Djekšah. Pred nekaj meseci se slučajno sestanem s kmetom Jankom iz Djekš. Vedel sem, da mu je bilo vse pogorelo. Pa mi vesel pripoveduje, da je vse nanovo lepo pozidal in že nima nobenega dolga več. Za vse to da se ima zahvaliti meni. Pripoveduje: V šoli ste nam pravili in tudi zglede povedali, da če pride nad koga posebna nesreča, naj gre k Jezusu v cerkev ter ga prosi pomoči. Ko sem bil po požaru ves obupan in sem hotel dom prodati, sem se spomnil na tisti vaš nauk. Šel sem v cerkev. Zaupno sem molil. Prišla mi je misel, da naj začnem zidati. Dobri ljudje so mi izdatno pomagali. Poseben blagoslov smo imeli. Pridite nas obiskat! Pripravim vam v novi hiši posebno sobo.

To je duhovnik — katehet!

Hvala Tebi, nebeški učenik in ljubitelj otrok, da si me poklical v to svojo vzvišeno službo!

Lurški spomini in klici

Alojzij Košmerlj, Argentina

V stoletnem jubileju Marijinih prikazovanj računajo v Lurdu na 20 milijonov romarjev iz celega sveta. Je pač res Lurd največja in najslavnejša božja pot, kjer si je Marija po besedi sv. Pija X. postavila „prestol svoje neskončne dobrote“.

Mnogim sobratom bo dano porovati v tem letu Marijine slave k blaženi lurški votlini in blagrovati jih moramo za to milost in srečo. Tu, iz daljne Argentine, finančne možnosti ne omogočajo prav lahko uresničenje te srčne želje, ki je tudi v naših srcih živa. Predaleč smo, preveliki so potni stroški pri tej naši v svetu tako malo vredni valuti, ki je pa tudi ne služimo v izobilju. Večina slovenskih duhovnikov, ki delujemo na tej skrajni južni zemlji ameriškega kontinenta, bo zato romala v Lurd le v svojem duhu; zadnje nedelje v avgustu pa bomo šli z našim vernim ljudstvom v tukajšnje lurško svetišče, ki se nahaja v bližini Buenos Airesa in kamor Slovenci že mnogo let vsako leto romamo. Tako bomo skušali zadostiti želji sv. očeta, ki v svoji konstituciji, s katero je oznanil jubilejni lurški odpustek, priporoča, naj bi lurški jubilej obhajali vsi, ki nosijo na svetu katoliško ime.

Oni pa, ki smo kdaj srečo lurškega romanja že doživeli, bomo v tem jubilejnem letu obnavljali prelepe spomine, ki v duši vsakega lurškega romarja pustijo za vselej neizbrisen vtis. Med temi srečnimi sem bil leta 1928 tudi pisec teh vrstic in naj mi bo zato dovoljeno, da v našem skupnem duhovniškem glasilu obnovim nekaj teh lurških spominov, obenem pa dodam nekaj misli, ki jih objavljajo avtentični dokumenti o Lurdu, njegovih dogodkih in njegovem poslanstvu.

I.

Prosvetna zveza v Ljubljani je bila objavila za prvo polovico julija leta 1928 povabilo in načrt romanja v Lurd. Razmere doma so bile kar mirne; nismo vedeli, da se nam tako hitro bliža doba nasilne diktature. Predvideni stroški niso bili preveliki. Za potovanje, ki je trajalo 14 dni, je vsak romar plačal okrog 3500 dinarjev. Tedaj mlad kaplan na Trebelnem pri Mokronogu na Dolenjskem sem se ves navdušen prijavil. Bilo je v tistih letih v meni toliko hrepenjenja, da bi videl in spoznal čim več sveta; k Mariji v Lurd pa me je vleklo srce s posebno silo. Saj sem lurško zgodbo od najzgodnejše mladosti poznal in mi je bil nad vse drag kip Lurške Gospe, ki so mi ga dobra mati dali na pot v dušno pastirstvo.

Priglasilo se je vsega skupaj okrog 60 oseb, duhovnikov in laikov. Od duhovnikov je bil pač najbolj markantna oseba pokojni gospod kanonik dr. Opeka. S svojo mogočno postavo in besedo in s svojo rdečo šemiseto je vzbujal po Italiji in Franciji na prvi pogled veliko spoštovanje. Imeli so ga za škofa in se je temu ves zadovoljen smejal. Njegov tovariš in prijatelj je bil pokojni župnik Vovko iz Šempetra pri Novem mestu. Na eno oko že slep in v nevarnosti za drugo je romal v Lurd s posebnimi željami. Dalje so bili od duhovnikov v

skupini tudi že pokojni šentviški dekan gospod Valentin Zabret, gospod kanonik Koretič, ki zdaj pastiruje v Severni Ameriki, gospod Vilfan Matevž, zdaj na Južnem Tirolskem, gospod Studen, zdaj kaplan pri šolskih bratih v Italiji in po službi moj tovariš, in morda še ta in oni iz ljubljanske škofije. Priglasilo se je nekaj prijaznih sobratov tudi iz mariborske škofije kot gospod Radanovič in Ratej iz Trbovelj in blagi župnik Alojzij Šoba iz Zdol nad Brežicami, ki je romal tisto leto že dvanajstič v Lurd in je šel potem pogledat še Terezijo Neumann v Konnersreuth, pa nam je pravil, da bo še šel na božjo pot, če mu le vinograd dobro obrodi. Izmed laikov so mi ostali v živem spominu župan Burgar iz Smlednika, ki so ga v letih revolucije doma ubili komunisti, dalje trgovec in hotelir iz Kranja gospod Gorjanc, gospod poslanec Nande Novak iz Nevelj in pokojni gospod Avgust Jenko, pekovski mojster iz Ljubljane, oče pokojnega dobrowskega kurata in mučenika, blagega gospoda Janeza in karmeličanke matere Marije Terezije, ki zdaj živi v karmeličanskem samostanu na Dunaju. Bilo je med romarji tudi več ženskega sveta, med njimi nekaj zvestih naših učiteljic — vsekakor v celoti lepo ubrana družba.

Vodstvo romanja so imeli v roki duhovniki, gospodje Zor, dr. Fabjan in p. dr. Roman Tominec. Pod njih vodstvom smo prve dni julija, v krasnem poletnem dnevu, nastopili svoje romarsko potovanje. Peljali smo se skozi Trst v Benetke, kjer smo prvo noč prenočili. Od Benetk, ki so vedno tako lepe in zanimive, je šla naša pot v Padovo, kjer smo obiskali prekrasno baziliko sv. Antona in pomolili pred njegovim veličastnim grobom. Od tu dalje smo brzeli preko rodovitne lombardske ravnine do Milana in se za prenočevanje ustavili v Genovi. Tu smo si ogledali veliko mestno pokopališče, zgrajeno med hribi nad mestom, polno prekrasnih, umetniških nagrobnih spomenikov. Idilo prelepega pokojišča moti le krematorij, ki zastruplja ozračje s svojim neprijetnim dimom in vonjem. V jutru smo nadaljevali vožnjo po čudovito lepi italijanski in francoski rivieri do Marseille-a, kjer smo se zopet namenili prenočevati. Obiskali smo znamenito svetišče naše Gospe Varuhinje, ki kraljuje nad pristaniščem. Nismo slutili, da bo 6 let pozneje v tem mestu našel tragično smrt tedanji jugoslovanski kralj Aleksander. Iz Marseille-a smo se peljali skozi južno Francijo, vso zasajeno z vinogradi, mimo Montpelliera, domovine velikega priprošnjika sv. Roka, v Tarbes in od tam v glavni cilj našega romanja in hrepenenja — v Lurd.

Dospeli smo v Lurd na večer. Ko smo odložili prtljago v določenih nam gostiščih, je bila naša prva pot k blagoslovljeni luški jami. Srce nam ni dalo molčati in začeli smo peti, ko nam je pesem tako po našem temperamentu, pa je pristopil cerkveni služabnik in nas opozoril, da pred votlino peti ni dovoljeno. Razumeli smo. Tu so pač vedno ljudje z vseh krajev sveta, vsak s svojimi stiskami, željami in prošnjami, ne bilo bi zato prav, da bi kaka skupina motila njih tihe razgovore z božjo Materjo, katere beli kip v votlini tako mogočno vpliva na človeška srca. Tiho smo molili tudi mi, vsak je imel že pri tem prvem srečanju Mariji toliko zaupati in povedati. Ganotje nam je zajemalo dušo na tem blagoslovljenem kraju, posvečenem s tolikimi molitvami, pokropljenem s tolikimi solzami bridkosti in hvaležnega veselja.

Drugi dan smo duhovniki maševali eni v baziliki in kriпти, drugi v roženvenski cerkvi, dopoldne pa smo imeli skupno mašo v votlini sami. Po maši smo

si natančneje ogledali kraj prikazovanj, vedno poln pobožnih molilcev, se napili vode iz vedno živega vrelca, šli po velikih postajah križevega pota nad baziliko, uživali lepoto narave ob bistrem Gave-u, kjer smo se tudi skupno slikali. Slika mi je ostala v domovini, vedno mi je bila drag spomin na veliko in sveto doživetje. Obiskali smo tudi nekdanje borno stanovanje Šoubirous-ove družine in grob dobrih Bernardkinih staršev na pokopališču. Nihče nas ni opozoril, da živi v Lurdu še vedno Bernardkin brat Bernard, ki je, kot zdaj berem, umrl tam šele leta 1931. Gotovo bi ga bili obiskali in z njim govorili.

Popoldne tega dne smo bili navzoči pri slovesnem blagoslovu bolnikov. Zvečer pa smo šli v nočno procesijo z lučkami, kjer smo z zastopniki najrazličnejših narodov skupno navdušeno peli lurško pesem: Ave, ave, ave Marija! Gospod kanonik Opeka je gledal to procesijo luči, pesmi in molitve z vzvišenega mesta izpod bazilike in je bil nad čudovitim prizorom ves ganjen. Pozneje je z ganotjem opisoval nepozabne prizore na prižnici v ljubljanski stolnici.

Na povratku smo obiskali lepo morsko kopališče Biarritz in se kopali v valovih Atlantskega oceana, šli od tod v Pariz, kjer nas je ljubeznivo pozdravil dr. Kuhar, tedaj nameščen pri jugoslovanskem poslaništvu. Iz Pariza smo napravili malo romanje še v bližnji Lisieux na grob Male svete Terezije, kjer smo v karmelski cerkvi duhovniki še maševali in si ogledali potem še lepo domačo hišo, kjer je preživela svojo mladost. Iz svetovljanskega velikega Pariza, ki nas je s svojimi spomeniki, cerkvami in umetniškimi bogastvom v Versailles-u duhovno zelo zadovoljil, smo se preko Strassburga vračali domov. Del naše romarske skupine se je tu ločil od nas in se po lepem Renu peljal v Köln, drugi pa smo šli skozi München, preko Salzburga in Beljaka do Jesenic in od tu vsak na svoj dom. Še danes živo vem, da nam je bila ob povratku s tako lepega in zanimivega potovanja vsem skupna ena misel: da je slovenska domovina le še lepša kot druge dežele, res pravi biser naravnih lepot. Domovina, mili kraj, predmet našega vednega hrepenenja!

Vrnili smo se veseli, srečni, Bogu hvaležni za tako lepo potovanje. Doma nam je bilo dano, da smo rojakom mnogo govorili o Lurdu, o Marijinih prikazovanjih in naročilih. Sam pa sem bil naprošen od Prosvetne zveze, da sem na prosvetnem večeru v Unionu zbranemu ljubljanskemu občinstvu ob lepih skioptičnih slikah opisoval lepote in milosti lurške božje poti. Tako je moje pripovedovanje srca poslušalcev zajelo, da sem moral predavanje ponoviti. Vabili so me za tem še na deželo, ker je bil Lurd našemu narodu vedno nekaj velikega, svetega, resnična srčna zadeva.

Marija v Lurdu pa je svoje slovenske romarje zapisala v svoje materinsko srce in nas uslišala v naših prošnjah tako, kot je ona kot Mati prav spoznala. Župnik Vovko je kmalu po vrnitvi oslepel še na drugo oko, a mu je Marija izprosila moč duha in telesa, da je še skozi 14 let, slep a duhovno čil, vodil svojo župnijo ob pomoči požrtvovalnih in zvestih kaplanov. Veliko romarjev je v teh letih umrlo in trdno verujem, da jim je Marija ob zadnji uri stala ob strani. Mnogi so šli skozi ječo in trpljenje v tej dobi krvavega nasilja, a so vero ohranili. Mnogi pa smo šli na pot begunstva in zdaj delamo in se preživljamo na tujem, kjer ni nikoli tako kot doma. A Marija hodi z nami in njeno materinsko roko čutimo povsod in trdno upamo, da nas bo enkrat peljala spet domov,

ko se viharji poležejo. Še bolj pa upamo, da nas bo dobrotna naša Gospa in Kraljica enkrat popeljala za roko v večno domovino, kamor jih je že toliko odpeljala, kjer bomo enkrat ob Njej združeni gledali in uživali Boga, ki bo končno utešil vse želje tega našega tako majhnega, pa tako živega in neutešljivih hrepenenj polnega srca. Naj se tako zgodi!

In nič lepšega ne morem zapisati ob zaključku teh spominov kot to: Naj bodo pozdravljeni in blagoslovljeni vsi, ki so z menoj doživeli srečo tega lepega lurškega romanja. Blagoslovljeni naj bodo vsi oni, ki že počivajo v Bogu po dokončanem križevem potu življenja. In blagoslovljeni končno vsi tisti, ki bodo v tem stoletnem jubileju romali v Lurda in bodo tam molili pred Marijo tudi za nas, ki smo po telesu daleč, v duhu pa bomo združeni z njimi na svetih lurških tleh. In blagoslov Marijin naj se razlije iz Lurda na ves naš narod, doma in po svetu živeč, na domovino našo, na sveto Cerkev, na ves svet!

II.

Kot sem že omenil, mi je bila zgodovina Lurda znana že iz zgodnje mladosti. Doma smo imeli prevod Lasserre-ove knjige: Naša Gospa Lurška, ki jo je bil že leta 1881 v slovenščino prestavil duhovnik Franc Marešič. Imeli smo prav tako doma Marešičeve lepe lurške šmarnice, katerih druga izdaja je izšla leta 1908. Nekaj novih podatkov sem pozneje, že duhovnik, našel v lurških šmarnicah, ki jih je bil izdal pokojni gospod Juranovič. Ves čas pa sem si želel res temeljite, kritično napisane zgodovine Lurda, njegovih prikazovanj, njegovih oseb, zlasti še življenja ljubeznive in ponižne Bernardke.

Ta želja se mi je izpolnila prav v tem stoletnem lurškem jubileju, ko sem dobil v roke prelepo delo znamenitega francoskega pisatelja mons. Trochu-a: Bernardka Soubirous, zamaknjenka iz Lurda. Delo je pravi zgodovinski dokument. Sam tarbeški škof mons. Theás, pripravljajoč proslavitev stoletnice prikazovanj, je naprosil slavnega avtorja življenjepisa arškega župnika Vianney-a in sv. Frančiška Salezija, naj napiše res kritičen, vendar ljubezniv opis lurške zgodovine. Pisatelj je škofovi želji, ki je bila gotovo tudi želja katoliškega sveta, v polni meri ustregel. Na podlagi premnogih del, ki so bila v Franciji o Lurdu v teku stoletja napisana, zlasti pa na podlagi aktov Bernardkinoga beatifikacijskega procesa, ki se je pričel leta 1908, kjer je bilo 133 sej in na teh strogo in natančno zaslišanih 160 oseb, ki so Bernardko poznale, jo gledale od blizu, izpraševale in poslušale, je mons. Trochu sestavil čudovito lep, zanimiv, ganljiv in vendar zgodovinsko popolnoma točen Bernardkin življenjepis. S škofom mons. Theás-om mu bodo za to solidno, pa tako vzpodbudno in dvigajoče delo hvaležni vsi, ki bodo do knjige prišli. Francoski original je izšel že leta 1954 pri založbi Vitte v Parizu, tu pa imamo lep španski prevod, ki ga je izdala leta 1957 v Barceloni založba Herder.

Iz Trochu-jevega življenjepisa svete Bernardke človek spozna, da Lasserre, prvi sloviti opisovalec lurških dogodkov, v svojem poročanju ni bil vedno objektiv. Zlasti je bil krivičen v svoji obsodbi civilnih oblastnikov, ki so bili z lurškimi prikazovanji v neposredni zvezi: državni tožilec Doutour in policijski komisar Jacomet v Lurdu ter prefekt Massy v Tarbes-u. Kakor so ti zastopniki državne oblasti z Bernardko res pretirano strogo postopali, vendar niso bili

nikaki brezverci ali veri sovražni ljudje, ampak po prepričanju in življenju dobri kristjani. Ravnali so pač po svoji uradniški vesti, v dobri veri skrbeč za javni red, ki se jim je zdel po zbiranju navdušenega ljudstva ob Massabielskih skalah ogrožen. Tarbeški škof mons. Laurence zaradi tega Lasserre-ovi knjigi ni hotel dati cerkvene aprobacije. Njegova zadevna izjava se glasi: „Knjiga je napisana preveč kot roman. Vsebuje netočnosti v obliki in dejstvih. Pretirava napake civilnih oblastnikov, ki so nasprotovali božjemu delu v votlini in jim ne da ne ljubezni ne pravice...“ V svojem pismu, ki ga je pisal v Rim, je škof branil policijskega komisarja, državnega tožilca in prefekta. Lassarre pa, ponosni pisatelj prve zgodovine Lurda, ni hotel ničesar spremeniti. Imenovani civilni uradniki so radi njegove knjige veliko trpeli na svojem dobrem imenu in komisar Jacomet, prestavljen v Montpellier, je radi žalosti mlad umrl.

Kot berem v junijski številki našega „Duhovnega življenja“ je Lasserre-ovo knjigo leta 1944 izdal v novem prevodu pokojni prelat Janez Kalan pod naslovom: Jasen odgovor. Iz gori povedanega pa vidimo, da bo v bodoče, kadar bodo spet možnosti dane, skoraj potrebno, da se našemu ljudstvu, ki mu je Lurd tako k srcu prirastel, oskrbi prevod napisanega dela mons. Trochú-a.

Ob Trochu-jevi knjigi izgublja del svoje privlačnosti in zanimivosti tudi živahno in duhovito pisani roman konvertita Franca Werfel-a: Pesem o Bernardki, ki ga že drugo leto, v lepem Mauserjevem prevodu, prinaša naša „Svobodna Slovenija“. Mnogo je v romanu zgolj pisateljeve domišljije in po romanu tudi v odgovarjajočem filmu, ki so ga pred kakimi desetimi leti z velikim uspehom predvajali in utegne letos spet priti pred oči občinstva.

V knjigi mons. Trochú-a človek z ganotjem bere o silni revščini, pa prav tako neuklonljivi veri in poštenosti Bernardkinih staršev in njih družine. O lepem in prikupnem značaju preproste Bernardke, ki že od otroških let boleha in ji radi težkih domačih razmer niti v šolo ni mogoče hoditi, da se more pripraviti za prvo obhajilo, po katerem tako hrepeni, šele s 14 leti.

Po Bernardkinih izjavah in zgodovinskih pričah so dalje popisana vsa prikazovanja, druga za drugim, z vsemi zanimivimi in važnimi okolnostmi. Popisano je prisrčno in ganljivo Bernardkino življenje v Lurdu in nato pri sestrah ljubezni in krščanske vzgoje v Nevers-u. Mučeniško trpljenje njenega srca ob pretirani strogosti generalne predstojnice m. Imbert in še bolj m. Vauzou, učiteljice novink, ki ne privoščita Bernardki skozi 11 let nobene ljubeznivosti, vse iz storjenega sklepa, da jo je treba zavarovati pred domišljavostjo in napuhom. Popisano je njeno res svetniško, herojsko življenje, ves čas polno telesnega in duševnega trpljenja, ko jo Jezus vodi tudi skozi noč duše, kakor nekoč sv. Janeza od Križa, in jo tako zori za resnično svetost. In se vidi iz knjige, kako Bernardka ponižno in junaško prenaša vse bolečine, vsa poniževanja, darujoč vse, po Marijinem naročilu, za spreobrnjenje grešnikov, v čemer gleda glavno poslanstvo svojega težkega življenja. Drugim prosi zdravja in ga jim, mala čudodelka, sama posreduje, sebi pa v vseh mukah ne prosi olajšanja in ozdravljenja. Marija ji je povedala, da bo umrla mlada. Tudi ji je rekla: „Ne obljubljam ti sreče na tem svetu, ampak na drugem.“ Po dolgem, neizrečeno hudem trpljenju umrje ponižna in zaupajoča na velikonočno sredo, 16. aprila 1879, lepe, blažene smrti.

stara 35 let. Pred smrtjo zadnjič priča: „Videla sem jo! Videla sem jo! Kako lepa je bila! Kako si želim videti jo spet!“

Vsem sobratom, ki bi jim bilo mogoče dobiti v roke lepo Trochú-jevo knjigo, nje branje najtopleje priporočam. Knjiga je v mnogih stvareh kakor razodetje.

Lurški klici pa, ki so iz omenjene knjige znova jasno razvidni in jih sveti oče papež omenja ob razglasitvi lurškega jubileja, so skozi vseh 100 let isti: Pokora in molitev za grešnike! So isti, ki jih božja Mati, vsa v skrbeh za zveličanje svojih otrok, pri vseh svojih različnih prikazovanjih vedno znova ponavlja. In sveti rožni venec naj bo njenim vernim otrokom ona najdražja in najučinkovitejša molitev, s katero naj z Njo združeni kličejo nase in na svet božje usmiljenje.

In da bi ne duhovniki ne verniki ne izgubili poguma pred trdo besedo: pokora, kjer navadno mislimo na poste in biče, pa nas je tega strah, ko je življenje že samo po sebi zadosti trdo, je Marija v novejših časih Luciji iz Fátime leta 1943 ljubeče, razumevajoče razložila: „To je ona pokora, ki jo v teh časih prosi in zahteva Gospod in Bog: žrtev, ki je vsakomur potrebna za zvesto spolnjevanje dolžnosti, in trud, ki je potreben za natančno vršitev božje postave. Naj se tega vsi dobro zavedajo; zakaj mnogi mislijo, da je treba vršiti težka spokorna dela in si nalagati velike odpovedi, pa zaradi tega izgubljajo pogum in ne pridejo ven iz greha in mlačnosti. Zato naj vedo, da pokora, ki jo zdaj prosi Gospod, ni druga kot ta: življenje v božji milosti in zatajevanje, ki je potrebno za spolnjevanje božjih zapovedi in stanovskih dolžnosti.“ (Pismo s. Lucije škofu v Leiria, 20. aprila 1943.)

S temi mislimi zaključujem ta preprosti sestavek o lurških spominih in lurških klicih in za sklep srčno prošim Marijo Brezmadežno, lurško Gospo, predobro Mater in Kraljico duhovnikov, naj nam vsem izprosi v tem svojem velikem in slavnem jubileju pravega duha našemu stanu odgovarjajoče spokornosti, apostolske gorečnosti za zveličanje duš in zveste stanovitnosti do konca.

Naša Gospa Lurška — prosi za nas!

Sveta Bernardka Soubirous — prosi za nas!

Tisti, ki mislijo, da krščanstvo — zato ker je osnovano na nespremenljivih dogmah in ga vlada trdna in nespremenljiva oblast — stremi za tem, da bi podani socialni red kristiliziralo, nimajo pravnega pojma o krščanstvu. Ne ločijo namreč zadosti med tem, kar je trdno in večno v krščanstvu ter stalno v njegovih pravnih in zgodovinskih oblikah in pa med tem, kar v krščanstvu pomenja gibanje za novim in višjim izrazom, ki naj ustreza bolj njegovemu namenu, ki je rešenje človeštva in njega notranja in socialna preosnova.

(Nadškof J. B. Montini)

Zakon in otroci

Ign. Lenček, Argentina

Te vrstice niso razprava, marveč kratko poročilo o važnem vprašanju, ki se zdi, da je zadnje čase našlo določnejšo in v nekem pomenu novo rešitev.

Gre za to: koliko otrok v družini? Brez dvoma je to vprašanje praktično nam ga v tej ali oni obliki mnogokdaj stavljajo.

Na eni strani je gotovo, da ideal krščanskega zakona ni enostavno: čim več otrok, kolikor mogoče veliko otrok. Tega Cerkev nikoli ni učila, čeprav so mnogi duhovniki več ali manj tako govorili. Vedno poudarjamo, da je treba spolni nagon uravnavati po pravi pameti (secundum rationem rectam). To načelo velja prav tako v zakonu, kot izven zakona. Ni pa spolno življenje več po pravi pameti, kadar bi zakonca po njem priklicala več otrok v življenje, kot pa jih moreta vzrediti in vzgojiti.¹ Tedaj ne bi ravnala več po božji volji.² Prvotni namen zakona ni le roditi, marveč tudi vzrediti in vzgojiti otroke.³ Kdor ne zmore drugega, naj ne dela prvega! Tako je neko omejevanje (regulacija) rojstev, ki ni le dovoljeno, ampak tudi obvezno.⁴ Seveda je pri tem treba poudarjati dvoje: najprej se mora to omejevanje dosegati po npravno neoporečni poti (vzdržnost ali periodična zdržnost po Knaus-Oginovi teoriji), ne pa z nedovoljenimi sredstvi (onanizem, splavljanje, sterilizacija); nato pa je treba, da nagib ni udobnost, skopost, uživanjaželjnost, želja po zabavah in

podobno, marveč resnično pomanjkanje „življenjskega prostora“ za otroka, t. j. omenjena nemogočnost (bolezen, gospodarski položaj, premajhno stanovanje, vzgojna nesposobnost itd.), vkljub skromnemu življenju in zadostnemu smislu za žrtve. Res je treba zaupati v božjo previdnost in pomoč; a kar tjavdan in zgolj nagonsko, brez čuta odgovornosti, rojevati otroke na svet in jih nato kar izročati v skrb božji pomoči, je bolj to, kar imenujemo „predržno zaupanje“, ki ni krepostno dejanje, ampak greh. Tudi tu velja: Bog pomaga, a „facienti, quod in se est“. Iz vsega tega je videti, kako dvoumno je govoriti, naj imata zakonca toliko otrok, kolikor „jima jih bo Bog dal“.⁵ To je vendar predvsem odvisno od preudarka, volje, obvladanja zakoncev samih. Circulus vitiosus. Saj tudi obratno dva, ki zdržno živita, ne moreta reči, da jima Bog ne da otrok! Edini pametni smisel omenjenega stavka je: ne preprečujta proti božji volji spočetja in rojstva!

Po drugi strani pa nastane vprašanje: če je včasih otrok preveč, ali jih je kdaj premalo? Ali kdaj zakonca grešita že samo s tem, da hoté omejujeta število otrok, čeprav na dovoljen način? Z drugo besedo: ali imata zakonca pozitivno dolžnost namerno poskrbeti, da se jima v zakonu rodijo otroci in sicer toliko otrok, kolikor jih dopušča zgoraj omenjeni družinski „življenjski prostor“?

To vprašanje je postalo spet aktualno ob presoji, ali je ravnanje po Knaus-Oginovi teoriji (KOT) dovoljeno ali ni. Vedno več zakoncev je, ki grade svoje zakonsko življenje na to teorijo. Eni jo uporabljajo takoj od začetka in

⁵ Nekaj podobnega je v nagovoru za ženine in neveste v Zbirki svetih obredov, Ljubljana, 1933, 228.

¹ Leclercq-David, Die Familie, Herder 1955, 208. Prim. tudi: Violet, Vom Wesen und Geheimnis der Familie, 1953, 148; Scherer-Dornreich, Ehe und Familie, Herder 1956, 46 itd.

² Tako baselski škof Fr. v. Streng, Das Geheimnis der Ehe, Einsiedeln, 1953; cit. Leclercq-David, o. c. 209.

³ Can. 1013 § 1.

⁴ Streng, l. c.

tako odlašajo z otrokom, drugi pa po prvem ali drugem itd. rojstvu in tako namerno omejujejo število otrok in družino. Ali je takšno ravnanje pravilno? Gotovo ni grešno s strani poedinih spolnih dejanj, ki se tudi v nerodnih dneh izvrše prav, naravno; ravnanje po KOT ni onanizem. Ali pa ni grešno s kake druge strani? Včasih in per accidens, gotovo; n. pr. če ni v soglasju obeh, zaradi nevarnosti nevzdržnosti in onanizma, zaradi pojemajoče zakonske ljubezni in drugih okolnosti.⁶ Kaj pa načelno in per se, kadar takšnih okoliščin ni? Moralisti ne odgovarjajo vsi enako: eni dovoljujejo takšno ravnanje, le da ni iz npravo slabega namena, drugi pa le, če obstoji zato pozitiven in zadosten razlog. Po prvih je torej v sebi npravo indiferentno, slabo pa le ex fine; po drugih pa je že načelno in na sploh slabo, a dovoljeno le izjemno zaradi važnega razloga. Osnova za različno mnenje je v tem: ti drugi trdijo, da je takšno ravnanje v opreki s prvim namenom zakona, ki da nalaga pozitivno dolžnost roditi otroke, oni prvi pa trdijo, da te zapovedi ni. Vse se torej suče okrog tega: ali takšna pozitivna zapoved za zakon obstoji ali ne.

Že ob Capellmannovi teoriji fakultativne sterilnosti (v drugi polovici prejšnjega stoletja) je Ballerini trdil, da te pozitivne dolžnosti ni; ni zapovedi, ki bi velevala zakoncem občeovati v rodnih dneh. Njegovemu mnenju je že tedaj večina pritrčila (Marx, Bucceroni, Lehmkühl itd.). Sledili so mu še drugi moralisti, ko se je pojavila KOT, tako Vermeersch⁷, Noldin-Schmitt⁸, Ter

⁶ Prim. J. Schneider, *Zur sittlichen Problematik der Periodischen Enthaltung*, Theol. prakt. Quartalschrift, 1955, 17—18. Iz te razprave sem povzel večino podatkov za naslednje, kjer posebej ne navajam (16—35).

⁷ Vermeersch z začudenjem ugotavlja: *Mirati sumus esse non nullos... qui coniugibus obligationem positivam adesse pudent generandi prolem.* Theol. mor. IV. 3 izd. Roma, 1944, 51.

Haar, Gennaro, Gatterer in mnogo drugih. Hürth meni, da te dolžnosti do zdaj še ni nihče dokazal, Ter Haar celo, da je ni mogoče dokazati.⁹ Takšno naziranje se v glavnem opira na sledeče misli: zakonca imata sicer pravico do spolnega občeovanja, ne pa dolžnosti; če pa nista dolžna spolno občeovati, je težko reči, da sta dolžna roditi otroke. Dolžnost je le negativna: izpolnjujeta jo že s tem, da ne preprečujeta protinpravo spočetja. Tudi brez pozitivne dolžnosti je za množitev človeškega rodu zadostno poskrbljeno. Kakor poedinci niso dolžni, da se poročijo, čeprav je splošna naloga človeštva, da se ohranja in množi, podobno tudi poedini zakonci niso dolžni množiti človeški rod, čeprav je na splošno naloga zakona prav to; vedno bo dovolj ljudi, ki jih bo že naravna težnja dovedla v zakon in do očetovstva, materinstva. Zakonca, ki nočeta otrok, sicer ne dosemeta prvega namena zakona, a so še drugotni nameni, ki spolno življenje upravičujejo. Tudi se, končno, zdi, da Pij XI. v „*Casti connubii*“ ne zahteva več.¹⁰

Vendar so bili že od prejšnjega stoletja naprej, ki so drugače učili. Na splošno moremo njihov nauk v kratkem takole povzeti: v spolnem življenju ni dovolj, da poedino spolno dejanje ni protinpravno skvarjeno, treba se je ozirati tudi na zakon kot celoto, na njegovo bistvo in nalogo. Kdor stopi v

⁸ V 31. izdaji de sexto praecepto, Barcelona 1945, govori nejasno in nedosledno: na eni strani, da je uporaba KOT dovoljena, le da ni iz slabih nagibov, obenem pa trdi, da jo smemo svetovati le „in casu necessitatis“; razloga, ki bi jo dovoljeval vse življenje, pa da sploh ni. Utemeljitve ne navaja nobene. 79—80.

⁹ „Nulla autem ratione probari potest, omnes et singuli coniuges aliquo vitae suae tempore finem primum obtinere debere, atque idcirco ponere actum coniugalem diebus fertilibus.“ *Casus conscientiae*, II. 3 izd. Marietti, 1944, 175.

¹⁰ Denz-Ban. 2241.

zakon, vzame nase tudi smisel in namen zakona, prvenstveno prvotni smisel in prvotni namen zakona. Ta pa nalagata zakoncema pozitivno dolžnost roditi otroke, seveda v mejah gori omenjene možnosti. Zapoved množitve človeškega rodu veže v vesti, pod grehom torej, vsak poedin zakon. Tako Linsenmann, Salsmans, Rauch, Leclercq in še drugi. Seveda se v podrobnostih in v utemeljevanju medseboj v mnogočem razlikujejo, a te razlike za nas niso pomembne.¹¹

Za nas je važno, da je to drugo mnenje (v moralnih učbenikih navadno zanikano ali vsaj prezrto mnenje) prevzel in potrdil Pij XII. V svojem obširnem in važnem (žal med nami premalo znanem) nagovoru ob priliki kon-gresa italijanskih babic (29. oktobra 1951)¹² je govoril o mnogih važnih vprašanjih, ki zadevajo materinstvo in med te prišteva tudi vprašanje o uporabi KOT, ki da postaja vedno bolj splošna.¹³

Njegov nauk je v malo besedah ta: če uporaba KOT ne pomeni drugega kot občevati tudi v ne-rodnih dneh, ji ni kaj oporekati; če pa pomeni: občevati le in samo v ne-rodnih dneh, je treba videti.

Če ima vsaj eden od obeh zakoncev ob sklepanju zakona namen omejiti na ne-rodne dneve zakonsko pravico samo, je tak zakon neveljaven; če pa tako omeji le rabo pravice, je veljaven.

Ostane pa še vprašanje, ali je takšno ravnanje tudi moralno dovoljeno. Ali smeta zakonca hoté in namerno občevati izključno le v nerodnih dneh?

Če imata zato „zadostne in gotove moralne razloge“,¹⁴ da; če ne, ne.

Zakaj ne?

Zakon je poseben stan, ki „daje določene pravice a zahteva tudi izpolnitev

¹¹ Podrobneje o teh razlikah glej Schneider, o. c. 21—30.

¹² AAS XXXIII, 1951, str. 835—854.

¹³ O. c. 844—846.

¹⁴ „motivi morali sufficienti e sicuri“. O. c. 845.

določene pozitivne naloge“.¹⁵ Svojska pravica je spolno dejanje, pozitivna naloga njih, ki se te pravice poslužujejo pa je: dejansko poskrbeti za ohranitev človeškega rodu. V tem doprinosu je svojska vrednost zakonskega stanu.¹⁶ „Poedinec in družba, narod in država, tudi Cerkev sama, so v svoji eksistenci, po božji uredbi, odvisne od rodovitnega zakona.“¹⁷ Iz tega pa sledi: „Stopiti torej v zakon, stalno uporabljati sposobnost, ki je temu stanu svojska in le v njem dovoljena, a po drugi strani se vedno in namerno, brez važnega razloga, odtegovati njegovi prvi dolžnosti, se pravi grešiti zoper smisel sam zakonskega življenja.“¹⁸ Roditi otroke je tako stanovska dolžnost zakoncev, zapoved zakonskega stanu, ki izhaja iz narave dovršenega zakona samega. Občevanje izključno v nerodnih dneh je tako v načelu neravno in nedovoljeno, ker krši to zapoved.

Ta obveznost je pozitivna, afirmativna; od nje torej opravičujejo sorazmerno važni razlogi. Papež omenja „zdravniške, eugenične, ekonomske, socialne“. Kadar so ti dani in dokler so dani, je uporaba KOT dovoljena, tudi če trajajo vse življenje.¹⁹

Pravdo je torej papež odločil. Človek je svoboden, da sklene zakon ali ne. Prav tako je svoboden, da zakon rabi (usus matrimonii) ali ne. Ni pa prepuščeno njegovi svobodi določati smisel

¹⁵ „...uno stato di vita, il quale, come conferisce certi diritti, così impone anche il pagamento di una opera positiva, riguardante lo stato stesso.“ L. c.

¹⁶ „È questa la prestazione caratteristica, que fa el valore proprio del loro stato, il bonum prolis.“ L. c.

¹⁷ L. c.

¹⁸ „Quindi abbracciare lo stato matrimoniale, usare continuamente la facoltà ad esso propria e in esso solo lecita, e, d'altra parte sottrarsi sempre e deliberatamente, senza un grave motivo, al suo primario dovere, sarebbe un pensare contro il senso stesso della vita coniugale.“ O. c. 846.

¹⁹ L. c.

te rabe. Tega je določil Bog: množitev človeškega rodu. Kdor se torej poslužuje zakonske pravice, se je mora posluževati tako, da ta smisel zakona dosega.

S tem pa uporaba KOT npravno ni otežkočena, ker je praktično skoro isto: dovoljena je le iz poštenih nagibov, in, dovoljena je le iz važnih razlogov; npravni nagibi in važni razlogi se materialno krijejo. Teoretično in smiselno pa je važna razlika: pojmovanje zakona in zakonske naloge je drugačno. Rodoviten zakon, številna družina, ni le nekaj

idealnega, priporočljivega, marveč je v rednih razmerah in nasebno obvezna naloga, pozitivna dolžnost. Razlaga zakona in vzgoja za zakon se morata na to odslej ozirati. Notranja drža zakoncev mora vključevati afirmacijo te dolžnosti.

Moralnim teologom pa preostane naloga podrobneje določiti vsebino te dolžnosti in težo obveznosti, teološko utemeljiti ta nauk in pojasniti ugovore, ki se stavljajo (argumenti prvega mnenja). Kaj in koliko se je tega že storilo, ne spada več v območje tega poročila.

Po poti vzajemne pomoči

Zdravko Reven, Belgija

Ob mnogoterih opravilih in težkih nalogah, ki jih imamo, je posebej blagodejna duhovniška sobratska pomoč. Njene oblike so raznovrstne, kakor so raznovrstne potrebe in različni časi in razmere, v katerih živimo.

Ena osnovnih teženj vsakega duhovnika bi morala biti težnja za tem, da bi bil vedno bolj zvest duhovniškim idealom. Za ta namen se lahko posluži raznih sredstev. Eno od teh je tudi sodelovanje v tako imenovanih duhovniških zvezah. To je posebna oblika duhovniške vzajemne pomoči.

V okviru takih zvez si skušajo člani medsebojno pomagati k zvestobi zahtevam svetosti duhovniškega poklica in k vedno bolj uspešnem apostolatu. Bili so zgledni duhovniki, ki so navduševali za takšno povezanost. Svetniško umrli flamski duhovnik Edvard Poppe je na primer zapisal: „Zdaj postajajo sodelovanje, medsebojna bratska pomoč in prijetna zavest tesne medsebojne povezanosti bolj kot kdaj potrebni med člani škofijske duhovščine.“ Pa tudi razni škofje so priporočali taka prostovoljna združenja in jih priporočajo, ker vidijo njih dobre sadove.

Med Slovenci je najbolj znana in moremo reči v svetu tudi najbolj razširjena duhovniška zveza „Unio Apostolica“. Njenega letošnjega glavnega sveta v Parizu se je udeležilo lepo število zastopnikov iz vseh delov sveta. Šestnajst narodnih zvez je na njem sodelovalo.

Zgodovina Unije

Početki te duhovniške Zveze segajo nekako 90 let nazaj v dobo ko je poskušal francoski duhovnik Leberieur na podlagi pravil bavarskega kaplana Jerneja Holzhauserja ostvariti komuniteto svetnih duhovnikov. Ker ni mogel vpletati skupnega bivanja, si je zamislil moralno skupnost škofijskih duhovnikov, trdno povezanih s pravili. Tako naj bi si medsebojno pomagali ostajati zvesti nabožnim vajam in raznim duhovniškim dolžnostim.

Njegovemu zgledu so sledile tudi po drugih državah, tako v Nemčiji, Avstriji, Belgiji in Italiji. Nastale so duhovniške apostolske zveze po zgledu francoske „unije“ in so bile deležne vzpodbud tudi z najvišjega mesta. Papež Leon XIII. je to zvezo maja 1880

imenoma priporočal. Še bolj se je zanj zavzel sv. Pij X., ki je sam izšel iz njih vrst. Benedikt XV. jo je zaradi novega cerkvenega zakonika pravno uredil po zgledu pobožnih zvez. Organiziral jo je v obliki zvez, ki so pridružene primarni zvezi s sedežem v Parizu. „Unio Apostolica“ je bila obdarjena tudi z mnogimi odpustki in privilegiji.

Iz letošnjega poročila slovenskih unij je razvidno, da obstoji UA v tržaško-koprski škofiji že 35. leto. V lavantinski škofiji je bila kanonično ustanovljena leta 1925. V ljubljanski škofiji se je ustanovila leta 1928. V krški škofiji deluje UA že tudi več desetletij, podobno v goriški nadškofiji. Svoj čas je izhajala revija „Vzajemnost“, ki je bila glasilo škofijskih duhovnikov do leta 1941. To in še mnoge druge akcije je sprožila dejavnost slovenskih unijskih skupin.

Delovanje Unije bodisi pri nas bodisi drugod po svetu seveda ni bilo vedno enako. Prilagojevanje razmeram in potrebam škofijske duhovščine ni vedno uspelo. Tu in tam nekateri zaradi neopretnosti unijskih voditeljev niso mogli najti v njenem okviru opore za svoje sicer idealne težnje. Z veseljem moremo zapisati, da Unija med slovensko duhovščino še deluje. V današnjih razmerah v domovini in izven nje je tudi sedanji duhovniški generaciji pomembna opora, kakor je bila prejšnji v drugačnih okoliščinah.

Letošnji glavni svet UA

Po zadnji vojni so se zdaj že tretjič zbrali zastopniki unijskih narodnih zvez. Vsakih šest let je navada, da se pregleda delo in iščejo pota za naprej. Drago mi je bilo, da sem mogel na letošnjem zasedanju predstavljati naše unije. Tudi udeležence je razveselilo dejstvo, da je bil prvič med njimi tudi zastopnik zvez iz Jugoslavije. Že splošna se je pokazala bratska vzajemnost in solidarnost različnih narodnosti. Posebej je bila naglašena tesna povezanost s sobraty, ki trpijo zaradi pomanj-

kanja svobode. Poudarjena je bila tudi mednarodnost Unije. Ker nekatere manjše skupine niso mogle poslati zastopnikov zaradi oddaljenosti, so bili povabljeni kot opazovalci na svet po en zastopnik afriške, kitajske, korejske in japonske katoliške duhovščine.

Zborovalce je razveselilo pismo tajnika svetega očeta. V njem izraža željo sv. očeta, naj bi v „zvezi ostvarjali vedno bolj bratske skupine, ki bodo z vsem svojim življenjem pričale o nevidnem deleženju vse duhovščine sveta pri duhovništvu Kristusovem“. S svojim obiskom je počastil udeležence pariški kardinal Feltin in naslednji dan tudi papeški nuncij v Parizu mons. Marella. Oba sta se zadržala z udeleženci tudi pri kosilu.

Prvi del glavnega sveta je bil posvečen pregledu stanja v raznih narodnih zvezah. Zanimiva so bila ta poročila, saj so kazala različne navade in razmere po svetu, pa tudi podobne težave v raznih deželah. Pokazalo se je, da sta po številu članstva najmočnejši italijanska in španska zveza. Najbolj razširjena v primeri s celotnim številom duhovščine v deželi pa je luksemburška.

Nemški zastopnik je nato z referatom „Kako prilagoditi Unijo potrebam in teženjem današnjega duhovnika“ začel drugi del zasedanja. Sledili so še referati o raznih vprašanih v Uniji. Tudi debata je bila živa. Nekoliko težave je delalo prevajanje iz francoščine v nemščino in angleščino. Končno je prišlo do smernic, ki morejo prineseti Uniji nov razcvet v bodočnosti. Na letošnjem svetu je bilo vsem jasno, da je treba v Unijo več prožnosti, več raznoličnosti in več udarnosti. Cilji zveze se pač ne bodo izpremenili, le današnji časi zahtevajo, da se marsikaj drugače pove, kot se je včasih, da vžge.

Na tem zasedanju je prišel do zadoščenja glavni predsednik mons. Delacroix, ki se je že na dveh prejšnjih svetih trudil za zmago smernic, ki bi dale Uniji več življenja. Letos so nje-

gove misli popolnoma prevladale, saj jih zahteva življenje. Ko so bile ob koncu volitve, je bil mons. Delacroix znova in soglasno izvoljen za predsednika v novi poslovni dobi.

Kaj Zveza hoče?

Ker nekateri mlajši sobrati še niso imeli prilike slišati kaj o tej duhovniški zvezi, ne bo odveč, če popišem, kaj UA hoče. Njen naziv je postranskega pomena, naj ji že rečemo Unija, Unio Apostolica ali kar Duhovniška zveza, kot nekateri predlagajo. Važno je vedeti, za čem zveza stremi.

Namen Zveze je povezati škofijske duhovnike, da bi si tako medsebojno pomagali pri ostvarjanju resničnega duhovniškega ideala v življenju. „Da bi bili eno v molitvi, v mislih in v delu ob svojem škofu“, je zapisal glavni predsednik. Svojim članom pomaga vzdrževati predvsem intenzivno življenje molitve in odpovedi in s tem duhovniške svetosti. Vzdrževati jim želi tudi načelno jasnost in akcijsko sposobnost, da bi bilo tako dušnopastirsko delo članov kar najuspešnejše.

Zveza usmerja člane k uresničenju duhovniškega ideala. To je njen lasten cilj in smisel njenega delovanja. Ideje silnice, ki prevečajo njeno delo, so: „Biti vedno bolj duhovnik! Na pot k duhovniški svetosti in gorečnosti!“ Je zveza članov, ki žele v polno odgovoriti na zahteve svetosti njih stanu in hočejo zagotoviti večjo in resnično uspešnost svojemu apostolatu. Poteze duhovniškega ideala jemlje iz Gospodovega nauka, ki je podan v evangelijih in katoliški tradiciji. Sledi učeči sv. Cerkvi. Pred seboj ima celotno in v dušno pastirstvo usmerjeno življenje članov. Načeloma se ozira na vse vidike duhovnikovega delovanja, kar pa ne pomeni, da ne upošteva lestvice vrednot.

Kako skuša Zveza to doseči?

Najprej zbira okoli sebe krog prijateljev. Z vsemi, ki so podobnih idealov, skuša sodelovati pri delu za lepo

duhovniško razumevanje v škofiji in v narodu. Podpira vse, kar more služiti sobratski vzajemnosti, izpopolnjevanju duhovnika in njegove aktivnosti. Podpiranje naše revije „Omnes unum“ spada na primer v to vrsto dejavnosti. UA se ne smatra kot edino in nujno potrebno sredstvo na poti k doseganju duhovniških idealov. Med sobrati bodo vedno taki, ki se bodo lažje oprijeli drugih več ali manj podobnih zvez ali pa bodo šli sami po poti idealov, ne da bi se vključili v to ali ono zvezo.

Slehernega seveda vabi, da vstopi v njeno organizacijo. Zveza je odprta vsem škofijskim duhovnikom, tudi tistim, ki so jo že kdaj zapustili. Vse vabi v svoje vrste, da le sprejmejo njen program in njene zahteve. Zveza ne razširja kakšne posebne pobožnosti ali posebne duhovnosti razen te, da bi bili njeni člani čim boljši duhovniki v njihovih dejanskih razmerah. Od članov tudi ne zahteva kakšnih posebnih nabožnih vaj, razen tega, kar je že po cerkvenem pravu od duhovnika zahtevano.

Z vstopom se član zaveže, da bo skušal po svojih močeh podpirati v sebi in v drugih ostvarjanje resničnega duhovniškega ideala. Konkretno se zaveže, da bo vsak dan molil po namenih zveze kratko sobratsko molitev, da bo prispeval mesečno h kritju finančnih stroškov zveze in da bo v novembru daroval eno sveto mašo za pokojne člane zveze. Zveza nudi članu posebno sredstvo za zvestobo idealom: s pomočjo posebnega lista član vsak dan premisli, kako je vršil svoje dolžnosti. Ta vaja samokontrole mu znova in znova kaže cilje in mu more biti velika opora, če jo resno in brez skrupuloznosti opravlja. Dodajmo k članskim dolžnostim še bratska snidenja na periodičnih rekolekcijah ali študijskih sestankih.

Šest mesecev po vstopu traja pripraviška doba, nakar poda novi član navadno obljubo sodelovati pri zvezi za določeno dobo. Po tej obljubi začne tudi uživati odpustke in privilegije, ki so bili zvezi podeljeni.

UA daje tistim, ki si to žele, tudi možnost tesnejše povezave. Razmere članov so pogosto zelo različne, pa tudi njihovi značaji, njihova stremjenja in osebne možnosti, k čemer bi lahko dodali tudi to, da daje Bog različne milosti. Zveza more tudi takim služiti kot opora, bodisi s pogostnejšimi sestanki in izmenjavami misli, bodisi z zahtevami v pogledu duhovniške odpovedi, da se dejansko odtrgajo od nepotrebne nega v življenju, bodisi da jim nudi oporo za življenje evangeljskih svetov.

Za Slovensko narodno zvezo

Unija deluje po svojih zvezah, ki se priključijo primarni zvezi v Parizu. Po načelu prilagojevanja značaju in potrebam združuje več zvez v narodno oziroma državno celoto.

Pri slovenskih zvezah zaradi razmer še ni prišlo do sestave narodnega odbora UA. Zaenkrat je bilo možno pooblastiti le nekoga za predstavnika

teh zvez. Posebno slovensko vprašanje je v tem pogledu, kam spadajo slovenski člani Unije v narodnostno mešanih škofijah. Tesno sodelovanje vseh duhovnikov okoli lastnega škofa je iz unijskih načel povsem naravno. Je pa prav tako naravno, da delujejo slovenski člani UA v samostojni edinici, ki sodeluje z ostalimi slovenskimi unijskimi zvezami.

V zamejstvu je danes lepo število članov UA tako v krški kot tržaški škofiji, pa tudi v izseljenstvu. Gotovo je že do vseh prišla poslanica letošnjega glavnega sveta, ki ob koncu izraža željo, da bi zveze z novo vneto poprijele za delo, da bi se znale znajti v razmerah, se znale prilagoditi in priti do take aktivnosti, da bi čim več škofijskim duhovnikom lahko nudile oporo pri vztrajanju v duhovniškem idealu.

Mlajše sobrate, ki doslej še niso bili vabljeni, pa tudi ostale prisrčno vabim na sodelovanje in jim rade volje pošljem osebno potrebne informacije.

Če bi ne imeli mašniškega posvečenja, bi tudi ne imeli Zveličarja. Kdo ga ohranja v tabernaklju? Duhovnik! Kdo nas je postavil v stanje posvečujoče milosti božje ob prihodu na svet in nas je sprejel v sv. Cerkev? Duhovnik! Kdo ohranja in hrani duši življenje, kdo jo pripravi na vstop pred Gospoda, ko jo zadnjič očisti v sveti krvi? Duhovnik! In če človek s smrtnim grehom izgubi nadnaravno življenje milosti, kdo dušo zopet obudi in ji vrne mir? Duhovnik! Ne more vas odvezati grehov ne angel, ne preblašena Devica Marija. Marija ne more hostije spremeniti v telo in kri Kristusovo. Še tako ubog duhovnik pa to more!

Kako nekaj velikega je duhovnik! Šele v nebesih se bo duhovnik prav spoznal. Če bi se spoznal na zemlji, bi od ljubezni umrl.

Brez duhovnikov nam ne koristi trpljenje in smrt Jezusova. Pomisli na poganе! Niso deležni odrešenja, dokler nimajo duhovnika. Pustite župnijo 20 let brez duhovnika in začeli bodo verniki moliti neumne živeli.

Poglejmo moč duhovnikovo! Duhovnikova beseda spremeni košček kruha v Boga! To je več kot svet ustvariti. Če bi srečal angela in duhovnika, bi najprej pozdravil duhovnika. Angel je prijatelj božji, duhovnik pa Boga zastopa...

Janez Vianej

Molitvena zveza za slovensko domovino

Janez Zupan SDB, Bolivija

Tako se imenuje skromna organizacija, ki si skuša utrditi pot med širšo slovensko javnost. Toda predno naj bi se predstavila v naših revijah in listih v zamejstvu, bi želela, da jo spoznajo naši duhovniki in redovniki, in se je po možnosti oklenejo; to je namen sledečih vrstic.

1. **N a m e n.** MZ je duhovna in stvarna rešitev Slovenije ter njen dvig in prospah za bodočnost. Vsi vemo iz daljne in polpretekle zgodovinske skušnje, da ni človeške pravice za male narode na zemlji, zato jo moramo iskati pri Bogu. Toda, ker se zavedamo, da smo tudi mi Slovenci Boga veliko žalili — in Ga še vedno — moramo najprej izboljšati naše duhovno življenje in Bogu s pravno molitvijo in žrtvijo zadoščevati za naše osebne in narodne grehe, šele potem Ga bomo mogli prositi za častni blagor naši domovini: osvobodjenje, zedinjenje vseh slovenskih pokrajin, državna samostojnost, prevzgoja mladine ter vsega kulturnega, družabnega, političnega in gospodarskega življenja.

2. **Članstvo** naj bi bilo razdeljeno v tri skupine: prva obsega duhovnike, redovnike in redovnice; druga bi bila sestavljena iz laikov, ki resno živijo svojo katoliško vero, in tretja bi bili otroci od 7. do 15. leta. Doslej je delno organizirana samo prva skupina med mojimi redovnimi sobratmi in sestrami po svetu.

3. **Dolžnosti:** a) prizadevati si za vedno popolnejše notranje življenje po stalnem združenju z Bogom med dnevom.

b) darovati svoje vsakdanje delo, molitve, žrtve in trpljenja v spravo za grehe našega naroda.

c) v ta namen darovati vsakdanje sv. obhajilo, sveto mašo, obisk Najsvetjšega, rožni venci in brevir.

d) Kot posebno pravno dejanje na-

praviti vsak dan vsaj eno skrito prostovoljno žrtev ali premagovanje (zlasti v spolnjevanju stanovskih dolžnosti) na čast brezmadežnemu Srcu Marijinemu za spreobrnjenje Rusije, grešnikov na splošno in še posebej med Slovenci.

Na prvi pogled vidimo, da je točka c) mišljena predvsem za prvo skupino; za laika in otroke bo stvar manj zahtevna. Duhovnikom se priporoča tudi nekaj posebnega: darovati eno mašo po določenem vrstnem redu tako, da bi se vsak dan brala vsaj ena sveta maša za Slovenijo.

Doslej je bilo govora samo o članskih dolžnostih z ozirom na posameznike, toda v programu je tudi, da bi se kot skupnost obvezali doseči ob vrnitvi, oziroma ob spremembi vlade ustanovitev stalnega odbora za postavitve pravne svetišča. slovenski Tibidabo, kjer bi se s pomočjo redovnic uvedlo vedno češčenje v spravo božiemu Srcu za grehe Slovenije. To svetišče naj bi na primer stalo na Orlovem vrhu, kamor bi se znova prenesli ostanki pobitih domobrancev, oziroma njih zastopnikov iz vseh skupnih grobišč širom po Sloveniji; tako bi imeli naš slovenski Montmartre.

4. **Organizacija** je za enkrat na ramah pisca teh vrstic, ki jo je sicer ponudil g. škofu dr. Rožmanu, pa je prevzvišeni takole odgovoril: „Z vsem srcem Vam dajem k temu svoj blagoslov in bom MZ sprejel v vsakdanji memento pri maši. Po svojih močeh bom zadevo podpiral in priporočal — in vesel bom, če mi boste kdaj o razvoju poročali.“ Dne 9. maja pa je prevzvišeni tudi formalno pristopil v MZ.

5. **Glasilo** MZ in edina vez med članstvom, dokler smo v tujini, bi bili posebni članki v naših listih, ali pa, po možnosti, posebne mesečne okrožnice, kjer bi se razlagali mesečni pravni in prosilni nameni.

6. Denarna sredstva: bi zaprosili kakšno splošno slovensko organizacijo.

Marsikateri sobrat bo mogoče dejal: „Vse lepo, toda jaz sem se že vpisal v Modro armado, zato mislim, da bo odveč pristopati še k MZ.“ Na ta morebitni razumljiv ugovor odgovarjam z besedami našega škofa dr. Rožmana, ki mi jih je naslovil dne 9. maja, ko mi je v svoji dobrohotnosti sporočil svoj pristop v MZ:

„Vam prilagam pristopnico MZ. Med tem sem na ponovno prošnjo centrale Modre armade napisal članek za DŽ, ki zveni v povabilo, da bi Slovenci pristopili k tej molitveni armadi... Pa to ni

prav nič v opreki z Vašo mislijo; ker more biti vsak Slovenec član obeh; obveznosti so več ali manj identične, in človek more imeti več intencij hkrati.“

Upam, da mi Prezvzvišeni ne bo v zlo štel citat iz pisma. Uporabiti sem ga hotel zato, da morem povabiti, skoraj bi dejal, v imenu g. škofa, ki je dal dober zgled, vse slovenske duhovnike v MZ.

Prosil bi vse dobrohotne sobrate po svetu, naj bi mi sporočili svoje onombe k temu načrtu MZ, da bo Bogu bolj všeč in učinkovitejši v doseganju svojega namena. Naslov: J. Z., Casilla 1668. Cochabamba, Bolivia.

Za Bog in Slovenijo!

NUJNA PROŠNJA

Na prošnjo mnogo duhovnikov je uredništvo „Omne unum“ sklenilo izdati kolikor mogoče popoln imenik vseh slovenskih duhovnikov, redovnikov, redovniških bratov in redovnic, ki živijo zunaj sedanje Jugoslavije v zamejstvu, izseljenstvu ali pa v misijonih. Imenik ima svoj dragocen zgodovinski pomen. Ker pa je izredno težko zbrati točne podatke s toliko delov sveta, nujno prosimo, da bi nam dragi sobratje pri tem pomagali. Kdor je že prejel majhen list z vprašanji (naslov: Življenjski podatki duhovnikov), naj ga takoj izpolni in pošlje na naslov: Dr. Filip Žakelj, Seminario esloveno, Rivadavia 234, Adrogué FNGR, prov. Buenos Aires, Argentina. Kdor pa ga pomotoma ni prejel, naj v navadnem pismu sporoči te svoje podatke: 1. Ime in priimek; 2. čas in kraj rojstva; 3. študij (ljudska, srednja šola, semenišče oz. fakulteta ali kak drug študij); 4. ordiniran, kraj in čas; 5. inkardiniran (op. redovnik naj tu napiše, kateremu redu oz. redovniški družbi pripada, kdaj je napravil zaobljube); 6. službe, kraj in čas; 7. begunstvo, kraji in čas bivanja; službe; 8. izseljenstvo, kraji in čas bivanja. Kdor se je rodil v zamejstvu, ali pa že v izseljenstvu, naj točki 7. in 8. pusti prazni; 9. knjige, spisi (glede 9. točke prosimo, naj vsak točno napiše, kaj je napisal, ker bi bilo mučno, da pri nekaterih navajamo spise, pri drugih pa ne; saj bo imenik zgodovinski dokument). — Najvažnejša prošnja pa je tale: Ker po „Omnes unum“ ne moremo priti do vseh duhovnikov in redovnikov, z vso iskrenostjo prosimo, da bi nam pri zbiranju podatkov pomagali tisti duhovniški in redovniški tovariši, ki jih bomo naprosili. S tem bodo opravili veliko delo krščanske ljubezni do bližnjega, ker bi sicer uredništvo moralo na več sto strani pisati, pa še ne bi vedelo, ali je res doseglo vse osebe, ki bi jih morali upoštevati glede imenika. Ker bi v nekaj mesecih imenik moral v tisk, prosimo vse sobrate, da nam takoj priskočijo na pomoč. Uredništvo je poverilo zgoraj omenjenega dr. Filipa Žaklja, naj v njegovem imenu prevzame vso odgovornost; zato naj se sobratje nanj obračajo v tej zadevi. Za sodelovanje že naprej iskren: Bog plačaja.

† ZLATOMAŠNIK DUH. SVETNIK KAREL ŠKULJ

Alojzij Košmerlj, Argentina

Skoraj za obletnico svoje zlate maše, ki jo je lani, 28. julija, v San Martinu pri Buenos Airesu, z velikim veseljem in še pri dobrem zdravju obhajal sredi svoje slovenske srenje, je v večernih urah, 22. julija, od srčne kapi zadet, umrl naš dragi sobrat, dolenjevaški župnik in že od leta 1927 dalje duhovni svetnik ljubljanske škofije, Karel Škulj.

Kakor mu je naše skupno duhovniško glasilo lani za njegovo zlato mašo posvetilo spominski članek, ki mu je bil v izredno veselje in tolažbo, naj mu posveti tudi teh nekaj vrst v posmrtni spomin, saj si je pokojni svetnik to s svojim življenjem in delom zaslužil.

+

Rodil se je 10. aprila 1883 v vasi Ponikve, v dobrépoljski župniji, na področju ribniške dekanije, v poštenu in verni kmetijski družini. Gimnazijo in bogoslovje je študiral v Ljubljani. Po mašniškem posvečenju, ki ga je prejel po rokah škofa Jegliča 15. julija leta 1907, je kaplanoval v Loškem potoku, Ribnici in v Dolenji vasi, kjer je leta 1919 postal tudi župnik in kot tak ostal do smrti povezan s to prijazno župnijo ribniške doline. Vse njegovo dušnopastirsko delo v domovini je bilo omejeno le na rojstno, ribniško dekanijo, kjer je bil vedno domačin med domačimi.

Navdušen učenec dr. Janeza Ev. Kreka, ki mu je bil v bogoslovju nepozaben profesor, je že v zarji svojega duhovništva pokazal svojo veliko vneemo za uveljavljanje krščansko-socialnih načel in pobud v življenju slovenskega ljudstva. Še zelo mlad je postal poslanec v kranjskem deželnem zboru, v Jugoslaviji je pa bil od začetka do prve diktature, skozi 11 let, tudi narodni poslanec za kočevski okraj, čigar živ-

ljenjske razmere in potrebe je do dna poznal in ves čas veliko delal za njegov kulturno-gospodarski napredek.

V vsem svojem javnem delovanju vedno trden in zvest v izpričevanju in obrambi narodnih in katoliških idealov, se je v dobi komunistične revolucije z vso odločnostjo uprl zločinskemu delu Marxovih pristašev in zvesto vztrajal na svojem položaju, dokler je bilo mogoče. Po zlomu Italije se je z oddelki vaških straž umaknil v turjaški grad, pa je kakor v slutnji tragedije, ki se je tako hitro zgrnila nad to trdnjavo naših zvestih borcev, odtod odšel in se rešil v Ljubljano. Tu se je takoj vrgel v organizacijo pomoči za dolenjske begunce in je bil ves čas, do odhoda v emigracijo, neumorno delaven na tem socialno-karitativnem polju.

V emigraciji mu je življenje teklo nekaj let med našim rodом po begunskih taboriščih v Italiji, leta 1948 pa se je prepeljal med prvimi slovenskim izseljenci v Argentino, kjer je takoj dobil dušnopastirsko namestitev v veliki župniji v San Martinu, zraven argentinske prestolice. Da bi imel čim več časa in prostosti za dušnopastirsko skrb med slovenskimi rojaki, ki se jih je lepo število naselilo na tem področju velikega Buenos Airesa in jih je mnogo tu živelo že od preje, se ni dal nastaviti za župniškega kaplana, ampak je skozi deset let živel v šmartinskem župnišču le kot gost, ki si je z maševanjem in spovedovanjem v župni cerkvi služil skromno stanovanje in hrano. Za slovenske vernike je tu takoj organiziral slovensko službo božjo in cerkveni pevski zbor. Tu je potem ob nedeljah in praznikih maševal in pridigal slovenskim rojakom, jih spovedoval in obhajal, krščeval in poročal, z njimi obhajal svete ure pred prvimi petki, duhovne obnove v adventu in postu, skrbel za verski pouk slovenskih otrok in po Eli-

zabetini konferenci, ki jo je ustanovil, pomagal bolnim in potrebnim. Na tej dušnopastirski postojanki je vztrajal vseh deset let, zvest in čuječ.

Nikdar mirujoč v svojem snovanju je kmalu začel izdajati kulturno revijo Slovenska Beseda, ki je med našo emigracijo tu in po širnem svetu našla krog svojih prijateljev in naročnikov. Za svoje vernike v San Martinu je tiskal šmartinski vestnik, kjer je ob drugem poveličeval borbo in žrtev naših vrlih domobrancev, katerih slave je bil vedno neutrudljiv glasnik. Zadnja leta se je iz tega lista razvil Vestnik slovenskih domobrancev in drugih protikomunističnih borcev, ki mu je bil pokojni svetnik do smrti glavni izdajatelj in urednik. Že po srčni bolezni prizadet je še osnoval odbor za nakup in ureditev lastnega slovenskega ljudskega doma v šmartinski soseski, da bi se tako našemu rodu tu omogočila večja neodvisnost in stalnost v njegovih verskih, narodnih in kulturnih težnjah.

Sredi tega neumornega delovanja in snovanja je padel kot bukev, ki jo podre vihar, prav v uri, ko se je od svoje skromne, pa z vsemi mogočimi spisi in načrti založene pisalne mize odpravljaj na obisk ene od svojih slovenskih družin. Značilna smrt za duhovnika, ki v svojem življenju ni poznal počitka.

Njegova smrt je vzbudila splošno žalost med slovenskimi duhovniki in verniki, pa tudi med domačini, ki so ga spoštovali in radi imeli. Pogrešali ga bomo na naših duhovniških sestankih in ljudje na svojih. Rad je prihajal med sobrate, ves vesel je bil med svojimi rojaki. Vedno je imel svoje misli in načrte, ki jih je prednašal in razvijal, vajan tega iz svojega parlamentarnega življenja. Bil nam je v resnici kot nekak nepogrešljiv člen v verigi naše slovenske skupnosti.

Njegovo truplo je ležalo v mašniškem ornatu v šmartinski župni cerkvi, kamor so ga prišli kropiti rojaki in domačini. Posut s cvetjem je tam počival v svojem velikem, končnem miru, obdan od vencev, ki so mu jih poklonili

rojaki in domačini. Sam moronski škof mons. Raspanti, je prišel in odmolil nad njim zadušne molitve. Dne 23. julija, ob 4 popoldne, je g. Orehar Anton, direktor slovenskih dušnih pastirjev v Avgentini, pri polni cerkvi, ob asistenci slovenskih duhovnikov in bogoslovcev opravil za pokojnjega duše slovesni pogrebno mašo, nato pa se je razvil iz župne cerkve veličasten pogreb, kakor jih ti kraji malo vidijo. Peš smo spremljali rajnega svetnika po mestnih ulicah na veliko šmartinsko pokopališče med slovenskim petjem zbranih psalmov in molitvijo svetega rožnega venca. Nad štirideset je bilo slovenskih duhovnikov in bogoslovcev, našega ljudstva in domačinov pa kljub delavnemu dnevu izredno veliko število. Gospodu svetniku, ki je vedno tako rad videl sobrate in svoje ljudstvo ob sebi, je bila s tem gotovo izpolnjena srčna želja.

Ob grobu je najprej odmolil pogrebne molitve njegov župnik dr. Clovis, nato pa v slovenskem jeziku g. Orehar.

V poslovilnih govorih so bile poudarjene pokojnikove vrline in zasluge, ki vse izzvene v eno: Gospod svetnik škulj je bil pošten in zvest slovenski duhovnik, ki je skozi 51 let svojega duhovništva vedno zvesto služil obema najvišjima vzoroma človeškega življenja: Boga in narodu. Bil je vnet borec za Boga in božje pravice, zvest duhovnik Cerkve, vedno vdan svojim cerkvenim predstojnikom, vedno vesel božjih zmag in uspehov Cerkve, pa žalosten ob pogledu na poraze, ki jih Cerkev v življenju svetá doživlja. Skozi dolgih 51 let ni nikoli z ničimer umazal svoje duhovniške časti, nikoli se svojega duhovništva ni sramoval, ampak je bil vedno ponosen in Bogu hvaležen za svoj duhovniški poklic. V najhujših časih političnih borb v domovini je bil vedno na višini svojega duhovniškega dostojanstva. In svoj narod je resnično in iskreno ljubil. Pri vseh slabostih in človeških ambicijah, ki nas vse spremljajo skozi življenje, je bil pokojnemu svetniku slovenski narod resnično njegov mili, ljubljeni narod. Vse svoje živ-

ljenje je delal zanj, ta zadnja leta v Argentini pa se je ta njegova ljubezen za slovenski rod razcvetela v najlepši cvet plemenitega, nesebičnega žrtvovanja. Po pravici so mu zato hvaležni rojaki zapisali v posmrtnici: „Pokojni Karel Škulj je bil resnično ljudski človek. Z narodom je čutil, z narodom živel, z narodom je delil veselje in gorje. Tega mu ne bomo nikoli pozabili. V našem spominu bo živel vedno v hvaležnosti in spoštovanju. Bogu in domovini je bilo posvečeno vse njegovo življenje.“

+

Še kratka sklepna misel za tolažbo ob njegovi nagli smrti: Čeprav v svoji silni življenjski volji neutrudljivi snovatelj in organizator ni rad mislil na smrt, je bil gotovo nanjo pripravljen. Čutil je, kako mu moči pešajo, poznal je nevarnost svojega stanja iz izjav zdravnikov. Gotovo je v svoji tih samoti, ki je duhovnikov delež na tem svetu, često mislil na svoj konec in prosil zato, da bi bil srečen. In ko je na dan smrti zjutraj še maševal, si je tako sam okrepil dušo z zadnjo sveto popotnico. Zemeljski računi mu niso delali težav. Živel je v skromnosti, v pravem apostolskem ubožtvu. Tako se umira mirno in lahko. In še nečesa ne smemo pozabiti, kar je Gospod Jezus sam nekoč tako lepo razložil sveti Gertrudi, ki jo je skrbela usoda tistih, ki umirajo nagle smrti: „Ne misli, da umirajo sami in zapuščeni oni, ki so mi bili v življenju zvesti. Jaz sam jim pridem naproti tisto veliko, odločilno uro. Zanje hranim za tedaj prav posebne milosti, posebno usmiljenje.“ In tako nismo bili vznemirjeni radi večne usode dragega gospoda svetnika, ker smo bili polni zaupanja, da je Gospod Jezus sam to-

lašil in sprejel svojega zvestega duhovnika v njegovi zadnji uri. In ob Jezusu Marija, Kraljica Slovencev in Mati duhovnikov, ki ji je bil pokojni vedno zvest in ljubeč sin. „Dragocena je v božjih očeh smrt njegovih svetih.“

Pokopan je v tuji zemlji on, ki je tako silno hrepenel po vrnitvi v domovino. Poln upanja je na zlate maše dan rojakom klical: „Še pojdemo domov!“ Bog mu te silne želje ni spolnil. Na tujem je našlo pokoj njegovo telo, duša pa je odplavala v večno dmovino. Ne počiva sam no ogromnem šmartinskem pokopališču. Mnogo rojakov je tam že našlo svoj poslednji zemeljski dom, ki jih je on tja spremljal skozi deset let in se od njih vedno ljubeče poslavljaj. Njegova duša pa zdaj v večnosti gotovo ve in občuti to, kar je čutila Avguštinova mati sveta Monika, ki je umirala v Ostiji pri Rimu, daleč od rodne afriške zemlje, pa je sinovoma, ki sta bila zaskrbljena glede njenega pogreba, polna vere govorila: „Ne delajte si skrbi s pokopom mojega telesa. Naj počiva še tako daleč od domovine, ne mislita, da bo Bog na dan vstajenja nanj pozabil. To, kar vas prosim, je, da se spominjata moje duše pri božjem oltarju...“

In to smo pokojnemu gospodu svetniku ob odprtem grobu obljubili: Da ne bomo pozabili na njegov grob; da ga bomo ohranili v lepem in hvaležnem spominu in da se ga bomo vsi, duhovniki in verniki, spominjali v svojih molitvah in v sveči daritvi.

Naj mu bo Bog milostljiv radi človeških slabosti, ki jih vsak prinese pred njegov sodni stol. Naj mu povrne bogato, kot samo On zna in more, njegova dobra dela, storjena za slavo božjo in blagor ljudstva. Naj se odpočije od svojih trudov, njegovi duši pa naj sveti večna luč.

Duhovnikove ustnice morajo biti zaklad modrosti, njegova usta morajo učiti božjo postavo; on je namreč poslanec Gospoda nebeških čet.

Mal. 2. 7.

MEMENTO MEI...

(Spominčica na grob dr. Kladniku, duhovniku in prijatelju)

S temi besedami si navadno končal svoje dopisovanje; z istimi Ti začnem te besede v spomin, ki mi jih narekuje hvaležno srce; če je dozdaj ta memento veljal za žive, sedaj Te uvrščam pa med tiste, ki so šli pred menoj v večnost.

„Ni bilo časa, da bi se prišel od Tebe posloviti. Pa saj življenje je večno poslavljanje. In še to: upam, da boš tudi Ti prišel kmalu za menoj.“ Tako si mi pisal v Trst, ko si se vkrčal za Argentino. Nikdar nisi bil navdušen za zunanosti in si take slovese rad zavestno in hote opuščal. Kakor v življenju, tako si jemal slovo tudi ob smrti: Nikogar nisi imel pri sebi, nihče ni slišal Tvojih poslednjih besed, nihče Ti ni mogel pomagati v poslednjih trenutkih... Drugim je pomagal, sebi ne more pomagati. Smrt je res kruta, gledano po človeško, tudi za duhovnike. Tako rad bi slišal, da so Ti v boleznih prinesli Boga in Te dejali v sveto olje — kot prerobenega v krstno oblačilo. Upam, da si ostal zvest navadi in si po molitvi brevirja za Animae fidelium vedno dodal molitev za srečno smrt, kakor sva to vedno storila, ko sva ob medsebojnih obiskih v koru molila. Čeprav si torej tako po ameriškansko preminul, si bil gotovo pripravljen na snidenje z Gospodom in si pri Njem obhajal 11-letnico svoje službe pri oltarju. Tam si se z mammo pozdravil, ki je že šestnajst let nisi videl in je zaradi Tvojega begunstva veliko pretrpela po zaporih. Mislím, da ni predrzno reči, da si na svoj Dies irae pred Bogom dobro zvožil, vendar žalujem ob Tvoji tako zgodnji smrti. Škoda Te je. Vrzel je nastala v vrstah duhovnikov lavantinske škofije, kateri si toliko obetal, škodo bom trpel jaz, ker sem izgubil tako zvestega in dobrega duhovniškega prijatelja. Domišljam si, da sva se dobro poznala in bi rad v nekaj

vrsticah naslikal nekaj tistih Tvojih potez, ki so Te odlikovale in si jih sam na sebi kresal in še mene zraven.

„Vedno duhovnik in samo duhovnik“ — tako si pogosto ponavljal. Imela sva tiho zvezo: mesečni obisk, vsaj pismen. In kadar sem bil pri Tebi v Médanos, ali pa si Ti prišel k meni v tole vasico, prvi korak je bil vedno pred tabernakelj; potem pa pozdrav z nasmejanim obrazom: Laudetur Jesus Christus et servus eius. Vedno si bil zadovoljen; le v cerkvi sem Te pogosto videl zamišljenega. Visoke postave si bil in tršat, pa sem Te gledal kot Mojzesa, ki barantá z Bogom za svoje ljudstvo. Ko sva šla kam na obisk, si bil vedno opremljen in naorožen kot pravi vojak Kristusov: Vedno duhovnik in samó duhovnik. Še tako malenkostna zadevica Ti je služila, da si dušam prinesel kaj duhovnega veselja. Kolikokrat sem se prepričal, da ljudje, tudi brezbrizni in mlačni, od duhovnika pričakujejo le verskega obiska in duhovnega dobička. Česar je polno sree, to usta rada govoré. Ti si gorel za božjo slavo in že po značaju si bil ves v stvari, za katero si se zavzel. Občudoval sem Te vedno in sem se ob Tebi veliko naučil.

Ko si z motorjem na ostrem ovinku skoraj trčil v tovorni avto, se spomniš, sta hotela oba vozača vedeti, kdo bi bil bolj kriv nesreče in Ti si zaključil: Na takih ovinkih resda rabimo angela varuha. In ker Jud ni hotel o angelih nič slišati, sta kar na cesti začela z apologetiko. Kadar se s tistim Judom srečava, nikdar ne pozabi povedati, da bi ga bil takrat skoraj spreobrnil.

In ko si na moji farci imel pevsko vajo, je bila na koncu vedno molitev. In zanimivo: ena od takrat navzočih, ki sedaj vodi otroški pevski zbor, ni pozabila tiste molitve in sedaj vsako vajo zaključí z molitvijo k sv. Ceciliji.

Ko je eden tukajšnjih gospodov „spregel“ in so domači sobratje zadevo le na znanje vzeli, si Ti sedel na svoje motorno kolo, prišel po mene in sva šla oba skupaj za izgubljenim pastirjem v oddaljeno mesto, da mu pomagava na pravo pot.

Naj mi ne zamerijo predstojniki, če priznam, da si me šele Ti naučil in navdušil za dnevno premissljevanje. Predno sva zvečer legla k počitku, si vedno vprašal: Že imaš puncta? In naslednji dan Te je zanimal praktičen sklep...

Hvala Ti, Franci, za to skrb! In še to naj povem: Ko sem Ti ob neki priliki v pismu potožil o zadregi, ki me je mučila, in sem Te prosil nasveta, si takoj drugi dan prifrčal s svojim brkastim Fordom (kljub razdalji 300 kilometrov!) in mi odločno povedal: Take reči ne smejo niti pričeti vznemirjati duhovnikovega srca!

Duhovništva nisi pojmoval kot priliko za udobnost, niti kot zavarovalnico za srečno večnost, ampak kot življenjsko poslanstvo za druge.

Kakšen si bil z ljudmi? Vedno duhovnik in zahteven duhovnik. Ko si prišel v Médanos, kjer je 30% prebivalstva židovskega, si našel zapisano v krstnih knjigah, da je tudi katoličanov veliko; le zapuščeni, da bolj ne morejo biti. Kak gospod z mesta je kdaj pa kdaj prišel opraviti kak funeral in za kako izredno priliko, v zašilni kapelici, brez cerkve in brez župnišča. In kaj si storil? Se spomniš? Nastanil si se v hotelu, dobil sobico na kraju, in harmoniko si igral vsak večer, da se Ti je nabralo poslušalcev nič koliko pod oknom; kar naenkrat si prekinil in ko so Te prosili še in še, si jih povabil: Bom še igral, če mi pomagate zdajle moliti rožni venec. In tako si jih učil moliti, fante, odrasle in pobaline, in celo kleče na pločniku so molili. Kdor je to videl, kot mi je bilo ponovno dano, ne more drugega ko hvaliti Boga, da je pravega gospoda na pravo mesto poslal. Odtod dejstvo, da je fara tam pri fantih

začela: oni so Ti bili prvi pevci, oni najbolj vneti, da se z zidavo cerkve začne in oni so zdaj steber farnega življenja. Dve leti samó si bil tam, pa si opravil veliko delo. Človek se sprašuje, kako si mogel v tako kratkem času sezidati cerkev in župnišče in vse plačati, ko so vendar vsi pravili, da se ne da in ne da? Zahteven si bil. Kako si faranom znal pripovedovati in jih prepričati, da morajo za cerkev prispevati. V tem si bil mojster, nenadkriljiv. Kolikokrat si mi ponavljal tiste besede prof. Tomca: Od mladine zahtevajte veliko, boste vse dosegli; od mladine zahtevajte malo, ne boste nič dosegli. In resnično; organizator si bil; to si pokazal pri delu: vsakemu si odkazal svoj delokrog in mu zaupal, pa se je vsakdo počutil važnega in odgovornega za svoj položaj; sam pa si jih še vzpodbujal. Kako si n. pr. rešil zadevo zvona. Čemu toliko zavrženega bronca po vasi? Zbral si vse to in sam vлил zvon! Še Judje so Te spoštovali in Te vedno bolj občudovali. Kako tudi ne, saj so bili priče Tvojega pehanja in letanja. Od vsakogar si znal dobiti za cerkev, ki je rasla pred očmi neverjetnežev in zmigačev; koliko kit česna si navozil, koliko ur podarjenega dela med preprostim ljudstvom dobil — si pač znal. Zato so danes vsi ponosni na božji hram, pri katerem je res vsaka krščanska duša sodelovala in morala sodelovati. Imel si sicer na razpolago lažjo pot: dva ali trije bogataši so bili pri volji plačati vse; in prav si imel, da si svojo pot ubral. Ljudje so se navadili kar spočetka, da je cerkev in vse s tem v zvezi, njihova čast in tudi dolžnost. Videli so Te, svojega prvega rednega dušnega pastirja, priti z enim kovčkom, in prav tako si tudi odšel od njih. Kako drugače je drugod! Tukaj je prvi gospod bil milijonar, drugi pa navijalec cen, in ko sem ga nasledil, saj se spomniš, nisva imela niti postelje. Ti si bil prvi teden z menoj in me junaško seznanjal z realnostjo tukajšnjih navad: dobra volja in Tvoja domislice so mi

nazadnje prikupile tale položaj. Pri nas doma biti župnik je pomenilo nekaj; tukaj pa to pomeni biti misijonar; biti vsem vse: otrok z otroki, mlad z mladežjo, znati se sukati po parketu in dobrosrčen biti do siromašnih, ki so Ti nazadnje še najbolj zvesti. To so naše vice, si rad pristavil.

Zakaj si potem zapustil Médanos? Tudi to sem hotel vedeti. Bolj ko si spoznaval te ljudi, bolj daleč so se Ti zdeli, ker tukajšnji značaj pač ni iskren niti zvest — torej ravno nasprotno od Tvojega. „Ne vem, zakaj jih ne morem rad imeti,“ si se spraševal, „nasilno delo mi pa od rok ne gre.“ Ko nam je na duhovnih vajah jezuitski pater o tem govoril, si se z njim še posebej razgovoril in se odločil. Toda kam? „Rad bi od blizu videl, kako ameriški katoličani, ki prednjačijo v marsičem, spravijo v sklad udobje z verskim življenjem.“ Treba se bo torej angleščine priučiti; zato si vsak dan po dve uri odhajal v Bahía (kakšna vztrajnost!), pa še sem k mojim Ircem si prihajal in se tako pripravil za USA.

Zakaj si pa doktor postal? „Tega je g. prelat Odar kriv. Čujte g. Kladnik, dajte ne misliti na svojo škofijo, in prav bi bilo, da bi še naprej študirali. In tako boste na fari tudi dobro zaposleni.“ Vox populi, vox Dei, pa si začel. Le Tvoja žilava volja je nadomestila, kjer je talenta manjkalo. Rad si priznal, da nisi spekulativne narave; pač pa si bil silno praktičen dohtar. Kako iz življenja in za življenje so bili Tvoji govori! Globoki in praktični. Tudi v tem sem se od Tebe precej naučil; vsaka pridiga mora vsaditi v poslušalce določen sklep, drugače je kot bi mahal po zraku. In ljudje so Tvoje govore premelevali, da je bilo veselje. Še danes, po petih letih, ko se vidimo, mi povedo, kaj si jim na ta in ta praznik govoril. Res, lepo zadoščenje za trud in pouk.

Kaj čuda, da so Te imeli tudi za razsodnika v družinskih razprtijah.

Ravno pri Tebi sem bil, ko so Te prišli iskat, češ: Gospod, žena mi je pobegnila, to in to sva imela med sabo, a vendar tako hudo nisem mislil, pomagajte mi jo dobiti brž nazaj. In ob dveh ponoči si zadrdral svoj avtič in na pot; dohitela sta jo, ženico s culo in dvema otrokoma; kar tam si ju hitro spravil, še k maši in obhajilu si ju prignal. Ko sem jih enkrat potem videl, so se brž začeli spovedovati svojega nepremišljenega koraka in hvaležno govorili o Tebi, treznem razsodniku. Enega od otrok bi celo radi videli kdaj pri oltarju. Kaj ne, Franci, da si čutil duhovniško zadoščenje pri vsem tem? Kadar se pa res ni dalo nič opraviti, si pa „vsekal“: trdo besedo si znal še trše povedati, da ga je bilo zares strah, kdor jo je moral slišati. „Mislite na svojo neumrjočo dušo, kam jo tirate,“ si jim dopovedaval.

Enako ko vse to, bo ostal še en velik spomin na Tebe: pesem. Imel si velik dar za glasbo, ne le za prednášanje, tudi za prestavljanje: koliko naših cerkvenih pesmi si na špansko prevedel in priredil. Ko si novo cerkev blagoslovil, kako ste peli Kimovčevo Ti si Peter Skala v španščini! To se ne da pozabiti. In moji farci si posvetil Te Deum, svojo kompozicijo, nekak pastoral, povzet iz naših božičnih melodij; gotovo v spomin na moje ustoličenje tu, ko so na koru „žagali“ Te Deum. Moji verniki tukaj so ob novici o Tvoji smrti vzdihnili: Tisti gospod, ki nas je tako lepo peti učil! Tvoja je torej zaslug, da imamo pri nas lepo (vsaj za tukajšnje povprečne razmere) ljudsko petje. Gotovo si imel veselje do vsega tega že doma; saj stoji v Božjih vreclih, da si kot študent pomagal v domači fari pri zborni maši in ljudskem petju. Tako razumem, da si za vsako devetdnevnicu, ki so tu zelo v navadi, vedno kaj novega in svojskega pripravil: za Dušno n. pr. je vsa cerkev pela psalm De profundis; in kakó! Ko zdaj berem po liturgičnih revijah o tako imenovanih Večernicah (Vigilias litúrgicas), se nehote spom-

nim Tebe, ki si nekaj takega že imel vpeljanega. Bil si zares moderen dušni pastir, ki nisi capljal za časom, ampak skoro pred časom.

Tudi tukajšnji škof Te ne more pozabiti. Še pred kratkim se je spomnil tegale dogodka: Na duhovnih vajah, ko sva se sprehajala po vrtu, naju pozove škof; meni nič ne reče (ne veni, zakaj), Tebi pa: Gospod, Vi pa tonzure nimate; in da si odgovoril: Če je potrebna, jo bom pa imel; toda zdi se mi, da je veliko stvari bolj važnih kot moja tonzura... Škof se velikokrat spomni tega odgovora, zlasti ob dejstvu, da mu je v petih letih kar sedem gospodov „uskočilo“. Preveč jahanja na zunanjo stih, pa premalo vraščenosti v Kristusa in mašniško dostojanstvo. Zato mi je škof še na zadnji birmi naročil, naj Ti pišem, da se vrni in da mu boš na škofiji pomagal. Nisem Ti tega pisal, ker sva itak bila zmenjena, da prideš, ko

se vrnem z morebitnega obiska na Tvojem domu... Bog je sklenil drugače; hudo mi je. A zanaprej, dragi Franci, skrbi z nebes za mene, kot si mi v življenju bil pravi duhovniški prijatelj... Veliko je še, kar bi rad povedal o Tebi, ker se mi zdi vredno in prav, a dovolj za zdaj. Namesto grude na Tvoj daljni in prerani grob samó še obljubo: Memorabor tui ad aram, Tu autem memento mei ad Patrem.

Tvoj Jaka.

Franc Kladnik, rojen 20. novembra 1922 v Laškem, gimnazijo študiral v Celju, bogoslovje v Ljubljani, Pragli in Brixenu, kjer je bil posvečen v mašnika 9. julija 1947, nato prišel v Argentino, kjer je leta 1951 doktoriral in obenem župnikoval v škofiji San Luis in Bahía Blanca (Médanos), leta 1953 odšel v Združene države Sev. Amerike, v Kalifornijo, smrtno se ponesrečil 3. julija 1958.

Novice od povesod

JUGOSLAVIJA

Letošnji novomašniki v Sloveniji: V ljubljanski škofiji je bilo posvečenih 5, v mariborski 6, v goriško-koprski administraturi pa 5 novomašnikov.

9. maja poteka 250 let, kar je dekan stolnega kapitlja v Ljubljani Janez Anton Dolničar blagoslovil temeljni kamen ljubljanskega semenišča. Leta 1717 so prišli v novo zgradbo prvi gojenci. V tej častitljivi stavbi so se vzgojili škofje Andrej Gollmayer, Friderik Baraga, Anton Alojzij Wolf, Vidmar, Janez Zl. Pogačar, Anton Jeglič, Gnidovec in Anton Vovk.

Kongregacija bogoslovcev in duhovnikov v ljubljanskem semenišču je letos

na papeževo nedeljo obhajala svojo 50-letnico. Ob tej priliki je za svoje člane oskrbela prevod zelo dobre knjižice Jožefa Mayerja o maši z naslovom: Živa daritev svete maše.

Škof mons. Vovk je pozval duhovščino, naj na praznik Srca Jezusovega praznuje duhovniški posvečevalni dan. Prav na praznik je bil letos škofov god (sv. Anton) in se je odpovedal vsem osebnim in pismenim čestitkam.

„Nova pot“, glasilo CMD, je začela 10. letnik s štev. 1-3. J. Janžekovič objavlja spet odlomek iz rokopisa „Od vede do vere“: Smotrnost v naravi kot pot k Bogu. V ostalem zgleda, da so v tej številki skušali obhajati spomin na nekdanje mladinsko gibanje (list

„Križ na gori“) in takozvani Bohinjski teden Zarjanov pred vojno. Iz nekaterih lepih idej tedanjega mladinskega navdušenja bi si pač želeli sadov v sedanjih časih, ki so pa še vse kaj hujšega od tistih, ki so zrušili svoječasno gibanje. Zaglavje „Svet in Duh“ je zanimivo.

Cirilmetodijsko društvo (CMD) je v letu 1957 priredilo dva tečaja: na Brezjah (63 udeležencev) in v Ptuj (118 udeležencev).

Za Vse svete lani je izšel spet Stenski koledar 1958 v 100.000 izvodih. „Povečini je razprodan. Najdejo se pa še kraji — pravi poročilo odbora CMD — kjer ga ljudje ne poznajo, ker nekateri nečlani sploh nočejo segati po njem.“

V zadnjih letih je prišlo v navado, da tajništvo CMD čestita članom in prijateljem z božičnim pismom. Seveda je malokdo odpisal nanj. Odbor pravi, da se je zgodilo, „da je obležalo pismo na mizi neprebrano, češ nisem imel časa, sedaj pa je že zastarelo...“

V septembru je CMD organiziralo izlet v Makedonijo v zvezi z makedonskim združenjem pravoslavnih duhovnikov. Tako se je utrjevalo bratstvo in enotnost.

Društvo so hoteli popularizirati z raznimi prireditvami za ljudstvo. Tako so se n. pr. zbrali v Kančevcih v Prekmurju ob 100-letnici rojstva rodoljuba Franca Ivanocy-ja. Dekan šoštarec je imel v cerkvi pridigo, nato pa je bila komemoracija na pokopališču.

V Vel. trnu — Sveti Duh pri Krškem — so odkrili spominsko ploščo župniku Ivanu Belcu. Besedilo se glasi: „Tu je živel in deloval župnik Ivan Belec, slovenski krščanski sociolog. Ob 100-letnici njegovega rojstva CMD Zasavje 1956“. Tudi tu je bila prireditev v cerkvi in na pokopališču.

Pevski zbor CMD je nastopil s samostojnimi koncerti v Brestanici, v Križevcih pri Ljutomeru, v Ptuj in pri Veliki Nedelji.

3. julija lanskega leta je CMD odkrilo spominsko ploščo vsem duhovnikom in ostalim rodoljubom, ki so 1941 bili izgnani iz domovine preko nemškega taborišča v Brestanici. V baziliki je zbrani množici pridigal prošt Matija Munda. Po maši je bilo na križišču ceste okoli 400 ljudi. Na plošči vklesano besedilo se glasi: „Na težke dni ostal je le spomin, težak kot v strmi gori trd korak. Ni uničil tujec nas ne beda, iz srca privrela nam je spet beda. Slovenskim duhovnikom, tisočerim bratom in sestram: iz domovine izgnanim po tej cesti in drugod 1941. — CMD 1957.“

Zadruga katoliških duhovnikov je lani lepo uspevala in se je močno poživila, odkar imajo dostop vanjo vsi, ne le člani CMD. Prve cerkvene publikacije so dokaz tega uspeha.

Ob novem letu 1958 je bilo v Sloveniji po pogodbi med državo in CMD zavarovanih 373 duhovnikov in 72 upoko-jencev.

Letos ima študijski program CMD na vrsti poleg nekaterrega režimu ljubega gradiva tudi gradivo o vzgoji vernikov, o socialnem delovanju bratov Pavlica, o pomenu in vrednosti dela v zgodovini in v sv. pismu.

Lansko slavnostno proslavo CMD je pozdravil „starec Finžgar“ z lepim duhovniškim pismom, ki ga je objavil „Organizacijski vestnik“ 1958, 1-3.

Isti „Vestnik“ objavlja sintezo ankete „Prebivalstvo Slovenije in njegove žrtve v domovinski vojni“. V tem sestavku je objavljenih mnogo koristnih podatkov, ki bi jih morali vedeti tudi vsi naši zamejski gospodje. Dragocen je del sestavka, ko govori o grozodejstvih nacistov na štajerskem in Gorenjskem, ustašev na Hrvaškem in italijanskih oblasti na okupiranem ozemlju. Razumljivo je, da grozodejstev partizanstva nasproti duhovščini sploh ne omenjajo. Ta del bodo morali ohraniti drugi gospodje. Neprimeren je izvleček

iz pisma Rafka Fabianija, v katerem obsoja kaplana Lavriha. S tako kratkimi besedami o nekem dogodku se pač ne sme namigavati na „neodpustljivo krivdo“.

Isti „Organizacijski vestnik“ podaja govore s proslave 100-letnice rojstva prekmurskega narodnega voditelja dr. Franca Ivanocyja. Matija Blažič je napisal nekak življenjepis tega velikega moža. Objavljen je tudi odlomek pisma škofa dr. Držečnika, ki je bilo v spomin Ivanocyja prebrano vernikom v Prekmurju.

V tem „Vestniku“ je napisal g. Efremlj Mozetič nekrolog rajnemu sobratu Jožefu Brešanu, Furlanu po rodu. Od ostalih umrlih se „Vestnik“ spominja p. Miroslava Lenardiča, p. Supana Mavricija OFM in Edka Ferjančiča.

Ob priliki blagoslovitve novega križevega pota, ki ga je naslikal Tone Kralj, so se ob več tisočglavi množici zbrali na Mirenskem gradu pri Gorici rektor cerkve Alojzij Trontelj CM, mirenski dekan g. Pahor, dornberški dekan g. Vrtovec, župnik Bernardin Godnič, solkanski dekan Andrej Simčič in še okoli 40 drugih sobratov. Ker je bil ob tej priliki tudi velik koncert pevskih zborov, so prišli tudi mons. Franc Kimovec, skladatelj Lojze Mav in prof. Filej iz Gorice.

Na predlog konference dekanov in po uredbi o liturgični vsgoji vernikov je lavantinski ordinarij imenoval liturgične svetovalce za vse dekanije lavantinske škofije in podrejene administracije.

Župnijski konkurzni izpit so naredili gg. Božidar Slapšak iz št. Jurija pod Kumom, Anton Smerkolj iz Zagorja ob Savi, Miha Trdin iz Češnjice in Mihael Zevnik iz Dobrnica.

Izpremembe v službah: P. Alfonz Klemenčič OT je odšel iz Save v Ormož v lavantinski škofiji. Župnijo Sava bo sedaj upravljal dr. Ivan Merlak iz

Litije. Alojzij Groznik se je vrnil od vojakov na faro v Tunjicah. Dosedanji tamkajšnji kaplan Vinko Klemenc je postal vikar namestnik v Hinjah, ker je šel Mirko Hren za upravitelja v Struge. Franc Pustovnik gre iz Strug za upravitelja v Loški potok. Janko Paeželj je dobil bolniški dopust in se bo nastanil pri Sv. Katarini. Mons. Alojzij Turk je bil po vrnitvi iz zapora dodeljen v pomoč obolelemu župniku Alojziju Fistru v št. Jerneju. Za upravitelja župnije Tomišelj je bil imenovan dosedanji tamkajšnji vikar namestnik salezijanec Stanislav Okorn. Rudolf Tršinar, semeniški duhovnik, je postal kaplan v št. Jerneju na Dolenjskem. Jurij Guzej, župnik v Bočni, je bil imenovan za soupravitelja župnije šmartno ob Dreti. Štefan Györköš je iz Sv. Florijana ob Boču odšel za župnega upravitelja v Žetale. P. Remigij Jereb OT, župnik-vikar v Ormožu, je bil upokojen. Na njegovo mesto je prišel p. Alfonz Klemenčič OT iz Save (ljubljska škofija). P. Ignacij Klasinc O. Cis. Ref., ki je bil doslej v Žetalah, je bil imenovan za župnijskega upravitelja pri Sv. Bolfenku na Kogu. P. Janez Kolednik O. Cis. Ref., doslej župni upravitelj v št. Vidu nad Valdekom, je postal župnijski upravitelj v Gornjem gradu. Dosedanji župnijski upravitelj Sv. Bolfenka na Kogu Franc Molan je bil službe razrešen na lastno prošnjo. Vid Pavlič, župnik na Spodnji Polskavi se je odločil za upokojevanje in je bil upokojen. Nado-mesti ga Franc Satler, ki je zapustil štefanje v zagrebški nadškofiji. Na lastno prošnjo je bil razrešen službe in upokojen Franc Urlep, župnijski upravitelj v šmartnem ob Dreti. Anton Vogrinc, župnik v Libeličah, je bil imenovan za soupravitelja župnije Črneče, ker gre Martin Stefanciosa iz Črneč v Zavodnje za žup. upravitelja. Maksimilijan Prah, župnik v Rogatcu, bo soupravljal župnijo Sv. Florijan ob Boču. Zdenko Lovše, ki je doslej upravljal Gornji grad, je postal kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru.

Umrli so: Dr. Franc Ksav. Lukman, vseučiliški profesor, bivši dekan teološke fakultete in rektor ljubljanske univerze. Umril je v mesecu maju. Rodil se je 24. novembra 1880 v Lokah pri št. Juriju ob Taboru na Štajerskem. Bogoslovje je študiral na Gregoriani v Rimu. Najprej je bil nekaj časa kaplan, potem pa profesor moralne teologije v mariborskem bogoslovju, po ustanovitvi univerze v Ljubljani je postal leta 1920 izredni in leta 1921 redni profesor na teološki fakulteti, na kateri je predaval do konca svojega življenja. Bil je častni kanonik lavantinskega stolnega kapitlja, predsednik Prosvetne zveze v Ljubljani, leta 1939 je postal papeški prelat, bil je dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, predsednik Bogoslovne akademije, predsednik Mohorjeve družbe in imel še več važnih službenih položajev v teku svojega delavnega in plodovitega življenja.

V Prihovi je umrl senior lavantinskih duhovnikov biseromašnik **Anton Kocjančič**. Rojen je bil v Kotoribi leta 1869. — 17. aprila letos je umrl v Zalogu pri Cerkljah na Gorenjskem **Anton Golf**, ekspozit v Zalogu, star 83 let. — V Medani v goriških Brdih so pokopali mater sobrata **Hermana Srebrniča**, župnijskega upravitelja v Izoliri Kopru. Pokopali so jo ob navzočnosti g. dekana **Krapeža**, sina in g. **Bruna Pulca**. — 19. maja je umrl p. **Jožef Aljančič**, 64-letni kaplan v šiški. Naj počivajo v miru!

ARGENTINA

Duhovniška sestanka slovenskih duhovnikov v Argentini v maju in juniju. V maju je imel duhovno misel **Jože Škrbec**: Duhovnikova vera, referat pa dr. **Filip Žakelj**: Lurško Marijino leto. — Na junijskem sestanku je imel duhovno misel **Stanko Skvarča**: O molitvi brevirja, referat pa svetnik **Alojzij Košmerlj**: O Bernardki.

G. Martin Radoš je 9. junija obhajal 40-letnico mašništva.

G. Franc Novak je v sredo, 9. julija, v družbi rojakov in sobratov na slovesen način obhajal srebrno mašo.

P. Ciril Petelin je v nedeljo, 24. avgusta praznoval svojo srebrno mašo. Najprej je bila slovesna peta maša, pri kateri je prepeval pevski zbor **Gallus** in je pridigal dr. **Filip Žakelj**, nato pa skupno kosilo za številne povabljene goste pri **Petelinovih** v Buenos Airesu.

Dr. Filip Žakelj je novi predsednik Južnoameriške Baragove zveze. **G. direktor Anton Orehar** je zaradi velike zaposlenosti odstopil. Predsednik tiškovnega odseka je **dr. Branko Rozman**.

G. svetnika Karla Škulja, ki je začet od kapi umrl 22. julija 1958, smo ob številni udeležbi slovenskih duhovnikov, bogoslovcev in ostalih rojakov pokopali naslednji dan popoldne na pokopališču v San Martinu, kjer je pokojni preživel vsa leta svojega bivanja v Argentini. Najprej je bila v župni cerkvi pogrebna maša, ki jo je daroval g. direktor **Anton Orehar** ob asistenci gg. **Antona Dejaka** in dr. **Alojzija Starca**. Nato pa se je razvil dolg pogrebni spreved na pokopališče, kjer so ob odprtem grobu govorili g. svetnik **Alojzij Košmerlj** in gg. **Rudolf Smersu** (v imenu revije „Slovenska Beseda“ in Slovenske ljudske stranke), g. **Vuk Rupnik** (v imenu društva „Bojevnik“) in g. **Ivan Korošec** (v imenu glasila Slovenskih protikomunističnih borcev).

Dr. Mirko Gogala je začel z letošnjim šolskim letom predavati cerkveno pravo na teološki fakulteti v Adrogué.

AVSTRIJA

Proslava 60-letnice g. prelata dr. **Blümla**. Vršila se je v nedeljo, 20. aprila v do zadnjega kotička napolnjeni dvorani pri uršulinkah v Celovcu. Na programu je bilo petje mešanega zbora pod vodstvom sobrata dr. **Cigana** in

dekliškega zbora pod vodstvom sestre Mihaele. Govorila sta g. kanonik Zechner in prof dr. Vinco Zwiter. P. Jakob Vučina je pozdravil slavljence v imenu tretjerednega gibanja. Sledila je igra „Žrtev spovedne molčečnosti“, ki jo je po Spillmanovem romanu priredil Fikert, slovensko izdajo pa je pripravil sobrat dr. Janko Polanc. Sobrat Zaletel je igro pripravil kot režiser. Na koncu je sobrat jubilat klečeči množici v dvorani podelil svoj duhovniški blagoslov.

G. Jožef Štih, župnik v Bilčovsu, je bil dalje časa v celovški bolnišnici na oddelku za očesne bolezni. Želimo mu skorajšnje okrevanje in zboljšanje vidnega organa!

G. prošt Anton Benetek je bil tudi dalje časa v bolnišnici.

Na slovenski gimnaziji v Celovcu je bil v začetku julija zaključek prvega šolskega leta. Uspeh je zadovoljiv.

18. maja je bil pri Gospe sveti romarski dan za žene in matere, ki ga je priredilo vseškofijsko katoliško žensko gibanje. Bilo je tudi okrog 1.500 slovenskih žena in jim je pridigal g. kanonik Aleš Zechner.

1. junija so bili mladinski dnevi po dekanijah. Katoliška mladina je ob tej priliki obnovila zvestobo svojim verskim in katoliškim idealom.

Dr. Janez Zdešar, kaplan v Wolfbergu, je zapustil svoje službeno mesto in šel v Nemčijo na delo med slovenske izseljence.

Na evetno nedeljo je v Gradcu pri usmiljenih bratih umrl 82-letni **Janko Lomšek** iz Cerkelj na Dolenjskem. 11 duhovnikov in nekaj vernikov se je udeležilo njegovega pogreba. Rajni je leta 1941 prostovoljno odšel v Thüringen in od tam skorajda skozi vso Nemčijo ter po raznih taboriščih obiskoval Slovence, jim pridigal v domačem jeziku, učil otroke in jih v težavah tolažil. Bog mu daj počitek v naši lepi večni domovini!

Okrog 30 duhovnikov se je zbralo na pogrebu g. Josipa Murna v Gorenčah. Rajni je bil doma iz Stopič pri Novem mestu. Rojen je bil 27. aprila 1887. Prva svetovna vojna ga je zajela v trnovski dekaniji na Notranjskem, ki je bila po razsulu vključena v upravo tržaške škofije. Po enem letu so ga fašisti odpeljali v konfinacijo na Liparske otoke. Tu je obolel na malariji. Po enem letu se je vrnil na svojo župnijo v Trnovo. Malo pred drugo svetovno vojno je prosil ljubljanskega škofa za izpraznjenje župnijo Tomišelj pri Ljubljani in jo tudi dobil. Maja 1945 je kot begunec pribežal na Koroško, kjer je bil nekaj časa v taborišču Spittal, nato upravitelj župnije št. Jakob nad Krko in končno upravitelj župnije sv. Nikolaja v Gorenčah, kjer je dokončal svojo življenjsko pot. Pogreb je bil na veliki ponedeljek. V imenu celovškega škofa se je pogreba udeležil g. kanonik Zechner, ki je opravil sv. mašo in ob grobu govoril. V imenu ljubljanske duhovščine je govoril g. dekan Jakob Fatur, župni upravitelj v Selcah pri Brežah. Tako velikega pogreba v Gorenčah še ni bilo. Ave anima pia!

Župnik Picej je umrl. V zadnji in predzadnji številki našega lista smo naznanili njegovo srebrno mašo, ki bi jo obhajal letos, in petdesetletnico življenja, ki mu je bila že prav blizu, pa je prezgodnja smrt oboje preprečila. Umrl je 18. maja v bolnišnici na Dunaju, kamor je že pet let hodil iskat zdravja. Vedno se je vrnil nekoliko okrepčan, sedaj pa je bil organizem že tako oslabil, da ni bilo več pomoči. Umrl je takorekoč stoje, kot vojak na fronti, saj ga je le nekaj dni pred smrtjo, predno je odšel zadnjikrat na Dunaj, šolski upravitelj domače ljudske šole moral prisiliti, da je pustil krščanski nauk, ker se skoraj že ni mogel več držati pokoncu.

Rajni sobrat se je rodil 28. julija 1908 v št. Primožu v župniji št. Vid v Podjuni. Ljudsko šolo je obiskoval v

domači vasi, gimnazijo v Celovcu in nato stopil v celovško bogoslovje. Posvečen je bil leta 1933. Najprej je bil kaplan v Železni Kapli, kjer se je ob svojem župniku g. Alešu Zechnerju vzgojil v gorečega dušnega pastirja. Posebno se je že tedaj posvečal mladini, bil je izvrsten katehet in se je že tedaj zelo zanimal za prosvetno delo med doraščajočo mladino. Leta 1937 je odšel za kaplana v Št. Jakob v Rožu, kjer je ostal dve leti. Za tem je bil provizor na Brdu pri Zilji. Leta 1940 je po smrti župnika Josipa Vintarja postal župnik v Šmihelu pri Pliberku in je ostal na tem mestu do smrti. Med vojno je bil nekaj let izgnan iz župnije, trpel po ječah in potem deloval po raznih župnijah pri Brežah in v Krški dolini, dokler se ni mogel leta 1945 zopet vrniti med svoje vernike v Šmihel.

Poleg šmihelske fare je rajni večkrat oskrboval sosednje župnije Vogrče, Šteben in Kazaze. Več let je bil tudi upravitelj pliberške dekanije. Skrbel je za nabavo novih zvonov za farno cerkev in za podružnice, ker je vse vzela zadnja vojna. Vsega se je žrtvoval za rast duhovnega življenja v fari. Lahko rečemo, da je bila njegova župnija v tem oziru najboljša na Koroškem. Poleg rednega dušnega pastirstva je prirejal misijone, tridnevnice, duhovne vaje za razne stanove. Skrbel je za dober tisk.

Veliko razumevanje je imel do slovenskih duhovnikov, ki so leta 1945 kot begunci prišli iz Jugoslavije na Koroško. Več jih je pri njem našlo zatočišče in očetovska oskrbo. Bog mu povrni to veliko dobro delo!

Pogreb je bil v Šmihelu 22. maja. Udeležili so se ga vsi slovenski duhovniki na Koroškem, ki so mogli priti, 65 po številu, in okrog 3.000 vernikov. Obrede in govor v cerkvi je opravil g. kanonik Aleš Zechner, pri odprtem grobu pa je imel nagovor pliberški dekan g. Trabesinger. V imenu Krščanske kulturne zveze se je poslovil od njega dr. Zablatnik, p. Jakob Vučina v imenu

tretjerednikov, domači župan v imenu občine, šolski upravitelj v imenu učiteljskega zbora in otrok, g. Lutnik pa v imenu domačega Katoliškega prosvetnega društva.

Dragi sobrat, počivaj v miru in Bog ti bodi plačnik za vse dobro, ki si ga storil v kratkem pa tako plodovitem življenju!

ITALIJA

Dve evharistični pesmi lahkega stila sta pripravila mons. Gregorc (besedilo) in g. Mirko Filej (glasba).

Župnija Sv. Križ pri Trstu na meji goriške in tržaške škofije je končno dobila nove meje. Osemdeset let dušno-pastirskih težav je bilo treba za to.

G. Ivan Brezavšek, duhovnik goriške nadškofije, je 7. maja v Rojanu pri Trstu praznoval 80-letnico.

G. Andrej Martinčič je umrl 4. junija. Doma je bil v družini 12. otrok iz Št. Jurija pod Kumom. Posvečen je bil med prvo svetovno vojno. Kot vojaški kurat je prišel v rusko ujetništvo. Po povratku je postal župnik na Uncu pri Rakeku in ostal tam do 1943. Naj počiva v miru!

MADŽARSKA

V mesecu marcu je zasedel škofijski sedež v mestu Pečuhu (Pécs) naš rojak dr. Franc Rogač, doma iz Prekmurja. Izšolal ga je znameniti prekmurski narodni buditelj dr. Ivanocy. Po osvoboditvi je ostal v szombatski škofiji in pomagal trem slovenskim župnijam v Porabju, ki so ostale pod Madžari. Postal je kanonik in škofijski kancler. Leta 1948 je bil imenovan za pomožnega škofa v Pečuhu s pravico nasledstva. Je preudaren in odločen mož in prikupnega značaja. Bog ga živi!

NEMCIJA

V Porurje je prišel v začetku junija dr. Janez Zdešar in prevzel v oskrbo

tamkajšnje rojake izseljence. Po dvanajstih letih prošenj se jih je vendar nekdo usmilil. Dr. Zdešar je doslej služboval kot kaplan na koroški nemški fari Wolfsberg.

ZDRUŽENE DRŽAVE

Prezv. g. škof dr. Gregorij Rožman je 3. julija odletel v družbi g. Al. Žitka v Evropo, da tam vodi romanje Slovencev in Lurd.

Za župnika v slovenski župniji sv. Cirila v New Yorku je bil imenovan p. Kalist Langerholc.

1. junija je imel novo mašo p. Ivan Lebar OFM iz družine Lebar v Tucson,

Arizona. Bogoslovje je študiral v Pensilvaniji. Pridigal mu je Rev. Jožef Misich.

Jubileji: V mesecu juniju je obhajal svoj zlatomašni jubilej mons. John Schiffrer, župnik v Chisholmu. Zlatomašnik je tudi mons. John Zaplotnik, doma iz Luž pri Kranju in je v USA od leta 1902. Veliko je pisal v list „Ave Maria“. Sedaj župnikuje pri fari sv. Patrika, Nebraska. Tretji letošnji zlatomašnik pa je Rev. John Blažič, ki je župnik v Uniontown, Pensilvanija. Vsem trem iskrene čestitke.

V Lemontu sta obhajala 30-letnico mašništva p. Benedikt Hoge in p. Edward Gabrenya. Na mnoga leta!

Po katoliškem svetu

MONS MONTINI NA LAIČNEM KONGRESU

Med drugim je mons. Montini na laičnem kongresu v Rimu izjavil: „Čuli bomo, a ne bomo pozabljali, da mora biti osnovna drža katoličanov, ki hočejo spreobrniti svet, ljubezen. Ljubili bomo tiste, ki so nam blizu, in tiste, ki so nam daleč, ljubili bomo svojo domovino in domovino drugih, svoje prijatelje in sovražnike, katoličane, shizmatike, protestante, anglikance, indiferentne, muslimane, pogane in brezbožnike. Ljubili bomo vse socialne razrede, a zlasti tiste, ki so najbolj potrebni pomoči in podpore. Ljubili bomo tiste, ki se norčujejo iz nas, tiste, ki nas prezirajo, tiste, ki nam nasprotujejo in nas preganjajo, ki so vredni ljubezni, in tiste, ki je niso vredni... Ljubili bomo svoje nasprotnike, nihče ne more biti naš sovražnik. Končno bomo ljubili naš čas, našo civilizacijo, našo tehniko, našo umetnost, naš šport, naš svet. Ljubili bomo napor za razumevanje, za sočustvovanje, spoštovanje, službo in trpljenje.“

ARGENTINA SSU — 84-2000

Številka zadnje pomoči!

Številka, ki si jo je treba zapomniti!

Imej to številko vedno na vidnem mestu!

S temi in podobnimi besedami je v buenosaireških dnevnikih, revijah in po drugih obveščevalnih in propagandnih sredstvih spremljana telefonska številka 84-2000.

To je številka organizacije, ki se imenuje: *Servicio Sacerdotal de Urgencia* (SSU). Po naše bi se to reklo: Nujno duhovnikovo opravilo. Namen organizacije je, biti vsako noč od 21.30 do 6 zjutraj na razpolago na smrt bolnim, ki potrebujejo duhovnika, da jim podeli zakramente za umirajoče, ki iz kakršnega koli razloga ne morejo hitro priklicati svojega dušnega pastirja.

Člen pravil, ki govori o namenu organizacije, se glasi: Ustanova ima namen nuditi, poskrbeti in olajšati versko oskrbo duhovnikov na smrt bolnim v mestu Buenos Aires in nudi s tem spontano in velikodušno pomoč župni-

kom, ki kljub svoji dobri volji ne morejo vedno z vso hitrostjo biti na razpolago bolnikom, ki jih kličejo ponoči.

SSU je bila ustanovljena pred petimi leti na pobudo nekaj katoliških laikov. Poleg Buenos Airesa je v Argentini organizirana še v Córdoba, Mendoza, Tucumanu in v La Plati.

Kako je organizirana SSU?

Ima svoj odbor, ki se izvoli za dve leti. Predsednika in podpredsednika določi škof. Cerkveno oblast v odboru zastopata cerkveni asistent in njegov namestnik. Odbor se sestaja na teden-skih sejah in ima vsak dan dovolj dela in skrbi s sestavljanjem nočnih straž.

Člani so duhovniki in laiki. Obojni so redni in pomožni. Redni se obvežejo za eno stražo na mesec, pomožni pa za izredne slučaje. Člani laiki avtomobilisti, spremljevalci in pomočniki.

Vsako noč sestavljajo stražo duhovnik in trije laiki, eden od njih avtomobilist. Ko kličejo po telefonu k bolniku, je treba zapisati na poseben formular ime bolnika, v kakšnem stanju je, da se ugotovi, ali je treba nesti tudi sveto Popotnico, in številko telefona, ki kliče. S to številko se takoj ugotovi, ali je klic resen, ali samo potegavščina. Nato gredu duhovnik in dva laika (avtomobilist in spremljevalec) na pot k bolniku. Eden ostane na kraju straže pri telefonu in čaka na nove klice. Ko duhovnik opravi pri bolniku, že od tam vprašajo po telefonu domov, če je med tem časom kdo klical. V tem primeru gredu kar od tam naravnost k novemu bolniku. Če ni bilo nič, se vrnejo domov.

Za enkrat ima SSU samo en center za ves Buenos Aires. Ponoči, ko je po ulicah malo prometa, se pride na vse konce mesta zelo hitro. Če je več klicev ob istem času ali blizu skupaj in duhovnik, ki je na straži, ne more hitro sam vsega opraviti, se pokliče pomožnega duhovnika in avtomobilista, ali pa se hitro obvesti župnika, kateremu bolnik pripada.

Vse je prostovoljno in zastonj. Na domu bolnikom je strogo prepovedano

sprejeti denar ali kako drugo plačilo. Stroški se krijejo s prostovoljnimi prispevki članov, nabirkami in zneski loterij.

Z mestnimi župniki je organizacija v najboljšem soglasju.

Pri požrtvovalnem delu, ki ga zahteva organizacija, se lepo kaže velik idealizem argentinskih katoliških laikov.

ANGLIJA

Na velikonočno nedeljo je v london-ski stolnici westminstrski nadškof mons. Godfrey v svojem govoru odgovoril na kritike, s katerimi nekateri napadajo katoliško Cerkev, češ da se ne izrazi proti atomskemu oboroževanju. Povzel je misli sv. očeta (iz govora 30. 9. 54) v tri točke:

1. v obrambni vojski more biti uporaba najmočnejšega nuklearnega orožja proti omejenemu objektu dovoljena;
2. poskusi tega orožja so zato enako dopustni;
3. raba nuklearnega orožja brez razlike v pokrajinah, kjer prevladuje civilno prebivalstvo je popolnoma nezakonita.

Westminstrski nadškof je obenem živo prosil angleške katoličane, naj molijo iz vsega srca, da bi pogodba med narodi naredila kmalu konec tekmi v oboroževanju.

Isti večer je mons. Godfrey slovesno obsodil „ponižujočo prakso umetnega oplojevanja“: „Mi smo na tekočem o umetnih sredstvih plodnosti, ki so zadnje čase vzbudila tako pozornost,“ je dejal. „Moški ali ženka, ki se je udeležil tega ponižujočega početja, je naredil greh sam in je vzel otroku, umetno rojenemu pravico, da bi se rodil kot sad zakonite zveze; kot sad enega moža in njegove žene, kot to zahteva narava; s tem je težko nasprotoval božjemu načrtu. Otrok je namreč tako oropan naravnih staršev, ki so mu tako potrebni za njegovo življenje, če naj polno izpolni namene, ki mu jih je določil neskončno modri Bog.“

ITALIJA

Pred volitvami so italijanski škofje objavili sledeči izjavi: „Redni škofje Italije potrjujejo v zavesti svoje težke odgovornosti, ob priliki bližnjih volitev navodila, dana ob analognih okoliščinah. Spominjajo, zlasti kler in vernike, na njihovo dolžnost zvestobe Kristusu in Cerki in posledično na njihovo težko dolžnost, da volijo; da dalje izpolnijo svojo volilno pravico v skladu z načeli katoliške vere in dekreti Cerkev; naj bodo končno v volilnem glasu med seboj združeni, da tako tvorijo trdno zapreko zelo resnim nevarnostim, ki danes grozijo krščanskemu življenju dežele. Vsi župniki bodo sporočili to obvestilo vernikom na način, kakor bodo določili ordinariji.“

Ko „Osservatore Romano“ objavlja to poročilo, dodaja obenem dolg komentar, kjer pravi, da ni več dopustno misliti ali reči danes, da kdor voli po svoji vesti, ne greši proti krščanski dolžnosti, ampak je treba reči: kdor opusti svojo civilno dolžnost, greši proti svoji krščanski dolžnosti.

JUŽNA AMERIKA

Svet južnoameriških škofov (CELAM) je začel kampanjo proti verski nevednosti s tem, da je izdal Pregled katekizma in organiziral poseben katehistični pouk za semeniščnike in članke zbora učiteljev. Menijo, da skoro polovica (92 milijonov južnoameriških prebivalcev) ne zna ne brati ne pisati. Zato daje CELAM toliko važnost tem tečajem ustnega verskega pouka. Obenem pripravlja ista organizacija besedilo obrednika v najbolj razširjenih jezikih Južne Amerike: v španščini, portugalsščini in dialektih andskih Indijanecv.

KITAJSKA

Uradna komunistična agencija „Nova Kitajska“ je objavila meseca marca sintetično poročilo o „katoliškem patriotičnem gibanju“ in dosedanje rezul-

tate. Če je možno temu viru verjeti, so se vršila zborovanja katoliških predstavnikov v 26 provincah, občinah ali avtonomnih pokrajinah, kjer je bilo skupno navzočih 4.100 „delegatov“, predstavnikov klera in generalnih vikarjev, kot tudi 1.300 duhovnikov.

V tem poročilu o komunističnih naporih, katerih namen je ustvariti shizmatično Cerkev na Kitajskem, stoji, da so bili delegati soglasni, da „ne morejo biti baza naporov za podporo vodstva komunistične stranke in socialistične gradnje „kanoni“ katoliške Cerkve, ampak mora biti njihov vir korist 600 milijonov prebivalcev, korist države in pa nacionalna neodvisnost in vzvišenost. V razgovoru so odkrivali in pobijali „zločine Vatikana“. Ena od pritožb proti Rimu je, da „imperialistični elementi, ki so bili izgnani iz Kitajske, še vedno ohranjajo svoj naslov škofov tega ali onega kitajskega kraja.“

Na teh sestankih je bilo tudi določeno, da popolnoma podpro šanghajskega kapitularnega vikarja, ki ga Vatikan ni priznal.

Razen tega so bile ustanovljene provincialne Patriotične katoliške zveze v devetih provincah in v avtonomni pokrajini notranje Mongolije. Agencija poroča, da so se pridružili vladnim tezam trije škofje in en kapitularni vikar.

Tudi pravi poročilo, da se je med razgovori pokazala opozicija. Daje imena nekaterih opozicionalcev, zlasti mons. Fan Hio-Yena, ki je energično trdil, da je bil izgon tistih ki jih proglašajo za imperialistične elemente (= misijonarjev), kriminalno dejanje; da komunistična vlada govori nekaj, misli pa drugo in da tvori zveza kmetov in delavcev „čredo podivjanih volkov“. Prav tako navajajo kapitularnega vikarja iz Seping kai-a, da je njegova iznajdba geslo „Na kolena za molitev, pokonci za boj“. Dalje kapitularnega vikarja iz Sichang-a, da je izjavil, da „on obrača hrbet novi družbi“ in pa generalnega vikarja iz Katinga, ki naj bi zahteval razpustitev komunistične partije. Agen-

cija razen tega omenja imena mnogih duhovnikov in laikov, ki naj bi aktivno snovali protirevolucionarno kampanjo.

Agencija „Fides“, ki komentira te novice, piše, da je komunistično poročilo o katoliško-patriotičnem gibanju“ le „scensko povečanje, ki pretirava tako sodelovanje kot opozicijo; soglašanje, da bi bolj kompromitiralo tiste, ki so menili, da bi mogli ali morali dati vladi in stranki tako jamstvo, opozicijo pa, da bi laže odpravilo neuklonljive in ustvarjalne omahujoče“.

Sredi aprila je prišlo spet poročilo o posvečenju dveh novih shizmatičnih škofov, ki naj bi jih izbralo ljudstvo. To imenovanje novih škofov po patriotičnih katoličanih je, kot se zdi, ena bistvenih točk njihove sedanje delavnosti.

POLJSKA

Razlike med Cerkvijo in poljsko komunistično stranko se večajo, kot se domneva. Varšavski dnevnik „Zastava mladih“ je zapisal: „Talar ni in ne more biti orožje, ki bi branilo kriminalce, ki prelamljajo zakon.“ Tednik „Argumenty, organ Brezbožne lige“, je ostro napadel škofe. Očital jim je, da še nadalje „vedoma sejejo v vernike bojne navade“ in da „z ugodjem sprejemajo razdraženi verski fanatizem, ki ga potem izkoriščajo kot sredstvo za pritisk na oblasti“.

Med incidenti, ki jih izrablja komunistični tisk za napad na kler, je dogodek iz vasi Zuromin, kjer je bil aretiran župnik Czarnecki skupaj s sedmimi verniki. Ko je namreč tam umrl komunistični župan, je župnik prepovedal, da bi ga pokopali v blagoslovljeni zemlji. Komunistične oblasti so pa zahtevale, naj bo pokopan na lepem prostoru in ne v kakem skritem kotu pokopališča.

Takoj po pogrebu so se katoličani in komunisti spoprijeli in poljski komunistični tisk je iz tega naredil veliko afero. „Zastava mladih“ je pisala med drugim: „Od hiše do hiše, od vasi do vasi poziva ukaz katoličane k profanaciji trupla starega župana in k uporu.“

RUSIJA

Založba „Mlade straže“ je izdala v 100.000 izvodih brošuro z naslovom „Zakaj sem nehal verovati v Boga“. Avtor, Eugraphe Douloumann je brezbožnik, ki pripoveduje, da je bil poražen po dokazih duhovnika Aleksija, vikarja neke vasi v odeški pokrajini. Zaradi ugodnega spričevala, ki mu ga je dal ta duhovnik, meneč da ga je spreobrnil, je bil avtor sprejet v deško semenišče. Zaradi pridnosti in odličnega študija so ga poslali kasneje na teološko akademijo v Moskvo. Teza o anglikanski cerkvi mu je dala stopnjo „Kandidata teoloških ved“. Po študiju na akademiji je bil imenovan za profesorja v semenišču v Saratovu, kjer mu je zaradi njegovih tečajev čestital sam patriarh. Šele leta 1952 si je snel krinko, da je postal član Komsomola in protiverski propagandist. V svoji brošuri navaja izvlečke iz pisem svojih sošolcev na Akademiji, ki izjavljajo, da soglašajo z njegovim mnenjem.

—:—

Več zahodnih časopisov je poudarilo posebno gorečnost, s katero so pravoslavni Rusi v Sovjetiji obhajali to leto svojo veliko noč. V moskovski katedrali je patriarh Aleksis opravil nočne obrede pred več kot 5.000 verniki, medtem ko je pravo „človeško morje“, ki ni moglo dobiti prostora v svetišču, čakalo zunaj, na trgu in na sosednjih ulicah ter celo na strehah hiš.

Izdaja: Konzoreij (Gregor Mall). — Urejuje: uredniški odbor (dr. Ivan Ahčín, Rivadavia 234, Adrogué FNCR, prov. Buenos Aires, Argentina). — Uprava: Stanko škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Salguero, calle Saiguero 1506, Buenos Aires, Argentina

